

ДОКЛАД

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА КЪМ 30 ЮНИ 2011 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	4
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2011 г.	4
1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2011 г.	8
2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2011 г.	9
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2011 г.	12
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	18
1.1 Преки данъци	19
1.1.1 Корпоративни данъци	19
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	20
1.1.3 Други данъци	21
1.2 Приходи от социално и здравноосигурителни вноски	21
1.3 Косвени данъци	22
1.3.1 Данък върху добавената стойност	22
1.3.2 Акцизи	22
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	23
1.3.4 Мита	23
1.4 Неданъчни приходи	23
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми	24
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи	25
2.1 Текущи нелихвени разходи	25
2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала	25
2.1.2 Осигурителни вноски	26
2.1.3 Издръжка	26
2.1.4 Субсидии	26
2.1.5 Социално осигуряване и грижи	27
2.2 Капиталови разходи	29
2.3 Лихвени разходи	30
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз	30
3. Натрупани просрочени задължения и вземания към 30.06.2011 г.	31
3.1 Просрочени задължения	31
3.2 Просрочени вземания	32
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2011 г.	34
4.1 Външно финансиране	34
4.2 Вътрешно финансиране	35
4.3 Приватизация	36
III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2011 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ.....	37
1. Републикански бюджет	37
2. Съдебна власт	39
3. Социално и здравноосигурителни фондове	40
3.1 Държавно обществено осигуряване	40
3.2 Национална здравноосигурителна каса	41
4. Бюджети на общините	42

5. Българско национално радио	44
6. Българска национална телевизия	44
7. Държавни висши училища	45
8. Българска академия на науките	45
9. Национален фонд	45
10. Държавен фонд „Земеделие”	48
11. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	50
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	52

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2011 г.

Растежът на БВП, на база сезонно изгладени данни, беше 3.4 % за първото и 1.9 % за второто тримесечие на 2011 г., според експресните оценки на НСИ, спрямо съответния период на предходната година.

Основен принос за растежа на БВП през първото полугодие на 2011 г. имаше износът. Износът на стоки и услуги нарасна с 20.1 % през първото тримесечие, а през второто се забави до 11.6 %, което се дължеше на базовия ефект от второто тримесечие на 2010 г., когато износът започна да нараства с двуцифрени темпове. През първото полугодие вносът нарастваше с по-ниски темпове, съответно 8.6 % през първото и 7.9 % през второто, при отчетен растеж от 10.7 % през последното тримесечие на 2010 година. Сравнително по-малкият принос на нетния износ се отрази в по-нисък растеж на общия БВП за второто тримесечие на 2011 година.

От началото на годината започна да се наблюдава възстановяване и на вътрешното търсене. През първото тримесечие крайното потребление нарасна с 0.1 % на годишна база, при нулев растеж през четвъртото на 2010 г. и отрицателни темпове през останалите тримесечия на 2010 и цялата 2009 година. През второто тримесечие крайното потребление ускори растежа си до 0.9 %. Ускорение се наблюдава и при инвестициите в основен капитал. Техните растежи бяха отрицателни за 2009 и 2010 г., докато за първите две тримесечия на 2011 г. отбелязаха положителен ръст, съответно от 1.6 и 9.5 %.

Създадената в икономиката брутна добавена стойност отчита растеж през първото тримесечие на 2011 г. от 1.1 % и малко по-висок растеж от 1.2 % през второто тримесечие на годишна база. Индустриалният сектор расте съответно с 1.6 и 3.3 % в двете тримесечия, а услугите – с 3.6 и 1.3 %. Селското стопанство бележи спадове, съответно от -3.3 и -7.4 %.

Започналата още от месец март 2010 г. тенденция на увеличение на предлагането в промишлеността се запази и през първата половина на 2011 г., като **за първото тримесечие растежът на производството достигна 10.6 %**. През второто тримесечие, растежът на годишна база се забави до 6 %, основно в резултат на базовия ефект. **Забавяне на растежа през второто тримесечие на 2011 г. до 19.1 % се наблюдава и при оборота на промишлените продажби, при ръст от 32.6 % през първото тримесечие на годината.** По-високият темп на растеж на оборота в промишлеността, в сравнение с производството, е индикатор за намаление на натрупаните през предходните периоди запаси. Основен принос за нарастването на оборота през първото полугодие имаха увеличените продажби на външните пазари (48.4 %) и най-вече поголемите продажби на основни метали и хранителни продукти. Според предназначението на продукцията за износ, с най-голям дял се открояват продуктите за междинно потребление. Оборотът на предприятията, реализиран на вътрешния пазар, започна да нараства от месец май 2010 г., увеличавайки растежа си до 21.1 % за първото полугодие на 2011 година. Със стабилен принос към общия растеж на продажбите се открояват секторите: производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, следвано от производството на хранителни продукти и химически продукти.

В строителството все още не може да се говори за положително развитие. Индексът на строителната продукция отчита високи спадове и през двете тримесечия на 2011 г., съответно с 14.8 и 14.4 % на годишна база. От началото на годината се наблюдава раздвижване при издадените разрешителни за строеж на нови сгради, които нарастват с

2 % и 3.4 %, съответно през първите две тримесечия на 2011 г., при регистрирани спадове за цялата предходна година.

Развитието на заетостта през първата половина на 2011 г. отново изостана спрямо възстановения положителен ръст на БВП на годишна база. Основните фактори за продължаващия спад на заетите са реструктурирането от трудово-интензивни към капиталово-интензивни отрасли, както и бавното възстановяване във вътрешното търсене. През първото тримесечие на 2011 г. заетостта намаля с 3.5 %¹ спрямо първите три месеца на предходната година, което бе свързано със закриването на работни места както в индустрията, така и в сектора на услугите. Известно възстановяване в търсенето на труд през последните две тримесечия се наблюдаваше в някои експортно-ориентирани отрасли на преработващата промишленост, като производство на машини и оборудване, на електрически съоръжения, и на основни метали, които обаче формират относително малък дял в общата заетост. Второто тримесечие показва оживление на трудовия пазар, обусловено основно от активизирането на сезонни дейности в областта на туризма, селското стопанство и строителството. Последното подпомогна намалението на безработицата, която достигна 9.47 %² към края на юли.

В условията на понижено търсене на труд в сравнение с предходната година, **средната работна заплата през първите шест месеца на 2011 г. забави темпа си на нарастване до 8.9 %, при 10 % за втората половина на 2010 г.** Това бе свързано в основна степен с усилията на правителството за оптимизиране на разходите. Средната заплата в общественния сектор се повиши с 2.8 %, докато увеличението в частния сектор за първите две тримесечия на 2011 г. (между 11.5 и 12 %) се задържа близко до темповете, регистрирани през 2010 г. Продължаващият процес на съкращаване на заетост се отрази в по-нататъшен ръст на производителността на труда³, която нарасна с нови 5.2 % през първите три месеца на 2011 г. Последното подкрепи намалението на реалните разходи за труд на единица продукция⁴ със 7 % спрямо първото тримесечие на 2010 г.

През първата половина на годината общата инфлация, измерена чрез ХИПЦ по месеци на годишна база, беше относително стабилна и въпреки продължаващото повишение на международните цени на суровините **остана на равнище, което е малко по-високо от средното за ЕС.** През първото тримесечие на годината, инфлацията беше 4.5 %, а през второто – 3.4 %, спрямо съответния период на предходната година и превишаваше средната за ЕС, съответно с 1.6 и 0.2 процентни пункта. Инфлацията в България се забави през второто тримесечие от изчерпване на базовия ефект при цените на цигарите, които се увеличиха през първото тримесечие на 2010 г. от въведените тогава по-високи акцизни ставки.

Цените на хранителните стоки имаха ускорено повишение през първото полугодие на 2011 г., което се дължеше на международните цени на храните. Поскъпването при храните за януари беше 4.1 %, а за юни – 9.4 % спрямо съответния месец на предходната година. За юни 2011 г. увеличението на международните цени на храните беше 39 % в доларово изражение⁵ и 21 % в лева, спрямо съответния месец на предходната година.

¹ По данни от националните сметки.

² От месец юни 2011 г. нивото на регистрираната безработица се изчислява въз основа на икономически активното население от Преброяване 2011 г. Към момента АЗ не е обявила официалните равнища за предходните години.

³ Изчислена като отношение на БВП по постоянни цени и броя на заетите, според дефиницията на националните сметки.

⁴ Изчислени като отношение на компенсацията на един нает към БВП на един зает в текущи цени.

⁵ По данни на Световната банка

Международните цени на суровия нефт също имаха тенденция на повишение в доларово изражение. В левово изражение, темпът на тяхното повишение намаляваше по месеци на годишна база. Подобна беше и динамиката на вътрешните цени на производител и на потребител на енергийни стоки.

Задържащ фактор за ускорение на общата инфлация беше ниското вътрешно търсене, което се отрази най-вече на базисната инфлация. Годишните стойности на този индикатор бяха в диапазона между 0.5 и 0.9 %, съответно в началото и средата на годината. Базисната инфлация включва неенергийните промишлени стоки, които имаха отрицателни темпове (средно -0.4 %) на изменение през първото полугодие и услугите, които имаха среден темп от 1.5 % на повишение, с тенденция на ускорение.

Международните валутни резерви на Българската народна банка достигнаха в края на юни 12.3 млрд. евро и нараснаха на годишна база с 1.5 %. От началото на годината резервите спаднаха с 4.9 % основно поради понижението на депозита на правителството и банкнотите в обръщение. Към края на полугодия валутните резерви осигуряваха покритие на паричната база от 179.2 % и на паричното предлагане от 45.4 % (съответно 189.2 % и 48.3 % година по-рано). Същевременно те са достатъчно, за да покрият 6.4 месеца внос на годишна база (7.4 месеца в края на юни 2010 г.), а в края на май отношението им към краткосрочния външен дълг на страната бе 115.1 %, подобрявайки се от 106.5 % за същия месец на предходната година.

Паричното предлагане запази в края на юни годишния си темп на растеж от 8 % спрямо същия месец на 2010 г. Депозитите с договорен матуритет и депозитите, договорени за ползване след предизвестие, запазиха водещата си роля за растежа на широките пари, като се увеличиха на годишна база съответно с 9.9 % и 14.7 %. За разлика от 2010, през настоящата година се наблюдава възстановяване на положителния растеж на бързоликвидните пари (3.7 % годишен растеж срещу 0.9 % в края на юни на предходната година), което е отражение на нарасналата икономическа активност в страната.

Кредитът за частния сектор продължи бавно да се възстановява след като в края на юни нарасна на годишна база с 2.1 % (2 % ръст преди една година). С основен принос за това бе по-високият годишен темп на растеж на кредитите за частни предприятия, който достигна 4.1 % от 1.2 % през юни 2010 г. Жилищните кредити нараснаха с 2.5 % спрямо същия период на предходната година, докато потребителските кредити ограничиха спада си до 1 %.

Българският банков сектор е ликвиден и добре капитализиран в края на второто тримесечие на 2011 г. Коефициентът на ликвидните активи се повиши до 25.1 % в края на юни от 22.1 % преди година. За същия период капиталовата адекватност леко се понижи от 18.03 % до 17.73 %, което се дължи на възстановяващото се, макар и бавно, банков кредитиране. Делът на лошите кредити (с просрочие над 90 дни) нарасна до 13.5 % от 9.5 % за полугодията на миналата година, но се наблюдава забавяне на ръста на тези кредити. Реализираната от началото на 2011 г. нетна печалба възлезе на 315 млн. лв., което осигурява възвръщаемост на активите от 0.84 %. За сравнение, печалбата за първите шест месеца на 2010 бе 352 млн. лв. при възвръщаемост на активите от 0.99 %.

Текущата сметка продължи да се подобрява в следствие на свиването на търговския дефицит. През първото полугодие на 2011 г. текущата сметка отчете излишък в размер на 1.4 % от БВП при дефицит от 2.4 % от БВП за същия период на 2010 г. С основен принос за промяна е положителната динамика на търговския баланс, който беше и основен източник на нарастващите дисбаланси през предходните периоди на висок икономически растеж.

Износът на стоки и услуги нарасна с 33.7 %, а вносът с 13.7 % на годишна база през периода януари-юни 2011 г. Високото външно търсене, отразено в увеличаване на търговския оборот, наред с нарастването на международните цени на суровините и материалите през първите месеци на годината, стоеше в основата на рекордно високия стоков износ на страната. Наблюдаваното засилване на експорта бе съчетано с благоприятна промяна в неговата структура, като се отчете покачване дела на инвестиционните стоки и продуктите с по-висока добавена стойност. Нарасна делът на износа на България към страни извън ЕС. **Възстановяването на вноса на стоки протече със значително по-бавни темпове.** Покачването бе основно поради по-високите международни цени и повишеното търсене на суровини и материали, необходими за производството в експортно ориентирани отрасли, докато ограниченото вътрешно потребление и базовият ефект допълнително забавиха растежа от началото на годината.

За първото полугодие на тази година балансът на услугите продължи да се подобрява на годишна база основно поради спад на разходите за други услуги (вкл. телекомуникационно обслужване, застрахователни, финансови и строително-монтажни услуги). Същевременно нарастват приходите от туризъм, като за периода излишъкът по статията се равнява на 1.3 % от БВП. През първата половина на 2011 г. общият баланс на услугите е положителен в размер на 658.7 млн. евро, при излишък от 386.8 млн. евро за същия период на предходната година.

Нетните доходи и текущите трансфери също имаха положителен принос за подобрението на текущата сметка, съответно заради по-малкото инвестиционни доходи платени на чужденци и нарасналите трансфери от фондове на ЕС.

Дефицитът по финансовата сметка се разрасна до 1.3 млрд. евро за полугодията в сравнение с дефицит от 492 млн. евро година по-рано. Основните причини за негативното развитие по финансовата сметка са намаленият поток на преките чуждестранни инвестиции към страната, както и отрицателните салда по статия „Други инвестиции”. През последната година се наблюдаваше активно изплащане на външни задължения от страна на банките, но през последните месеци няма ясно изразена динамика като се отчита ръст на депозитите открити от български банки в чужбина.

Преките чуждестранни инвестиции в страната през януари-юни 2011 г. на практика липсват, възлизайки на 7.9 млн. евро при 533.7 млн. евро година по-рано. ПЧИ в друг капитал (основно вътрешнофирмени заеми) са отрицателни в размер на 380.3 млн. евро. Потоците от ПЧИ са минимални, а динамиката се различава в отделните икономически сектори. Най-значим е номиналният спад при преработващата промишленост, докато инвестициите във фирми занимаващи се с транспорт, складиране и съобщения отбелязват най-голям ръст през полугодията.

Брутният външен дълг (БВД) на България се понижи до 36.06 млрд. евро (93.3 % БВП) към края на май 2011 г., в сравнение с 36.98 млрд. евро една година по-рано. Изменението се дължи в най-голяма степен на динамиката в задлъжнялостта на банките. Секторът понижи външния си дълг с 12 % за предходните 12 месеца до 6.33 млрд. евро, което представлява 17.6 % от общия БВД на страната.

1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2011г.

➤ Брутен вътрешен продукт

В прогнозата за БВП за 2011 г. се очаква положителен принос към общия реален растеж да имат както износьт, така и вътрешното търсене (потребление и инвестиции). Започналият процес на възстановяване на вътрешното търсене се потвърждава от данните за първото полугодие на годината.

До края на годината темповете на растеж на износа ще продължат да намаляват в резултат от две основни причини. Първата е свързана с действието на споменатия по-горе базов ефект. Другата причина е все още нестабилната външна икономическа среда, фискалните и дългови проблеми на държавите от еврозоната и от ЕС, които са основни търговски партньори на България, както и отчетеното през второто тримесечие на 2011 г. забавяне в темповете на растеж на БВП за повечето от страните-членки и свързаното с това очаквано ограничаване във външното търсене. Прогнозата е износьт да нарасне с 8.2 % в реално изражение за цялата 2011 година.

Възстановяването на вътрешното търсене ще доведе до нарастване на вноса. В противоположна посока ще влияе спадащия растеж на износа, тъй като ще се търсят по-малко суровини и материали за експортно ориентирани производства. В резултат се очаква вносьт да нарасне със 7.8 % в реално изражение.

➤ Пазар на труда

Според последната официална макроикономическа прогноза, равнището на безработица през 2011 г. се очаква да отбележи незначителен спад от 0.1 п.п., а броят на заетите да се стабилизира около нивото си от предходната година и да отбележи слаб ръст от 0.2 %.⁶ Развитието на трудовия пазар през последната половина година обаче дава основание да се очаква по-високо равнище на безработица и намаление на заетостта на годишна база. Наблюдаваното през последните месеци оживление на пазара на труда все още не е свързано със създаването на устойчива заетост. Побавното възстановяване във вътрешното търсене и някои трудово-интензивни отрасли, концентриращи голям брой заети, е основният фактор, препятстващ обръщането на негативната тенденция в динамиката на заетостта. Високите нива на безработица ще продължат да оказват ограничаващ ефект върху нарастването на доходите в страната.

➤ Инфлация

Текущото развитие на инфлационните процеси в България е малко по-високо от заложените в макрорамката за 2011 г. прогнози. В Конвергентната програма прогнозната инфлация в края на годината беше 4.2 %, а средногодишната – 3.9 %. С актуални числа за месец юли се очертава прогнозната инфлация в края на годината да бъде по-висока с 0.5, а средногодишната с 0.3 процентни пункта. Отклоненията се дължат на по-високите международни цени на храните, които формират по-високо нарастване на потребителските цени, както при храните така и на някои услуги.

Лекото ускорение на инфлацията, което се очаква през втората половина на годината, е свързано със започналото възстановяване на вътрешното търсене. То ще се отрази в по-високи цени на услугите и неенергийните промишлени стоки. През този период може да се очаква и влияние на косвените ефекти от високите международни цени по линия на междутрасловите връзки. При храните очакваме по-ниска инфлация в края на годината (от тази към месец юли 9.1 %), дължаща се приключване на базовия ефект от високите международни цени, както и очакванията за добра зърнена реколта.

⁶ Според дефиницията на националните сметки.

➤ *Платежен баланс и финансов сектор*

През 2011 г. се очаква балансът по текущата сметка да остане основно зависим от търговското салдо на страната. С очакваното забавяне на темповете на растеж на износа през втората половина на годината, в резултат от високата база през 2010 г. и несигурната външна среда, се предвижда влошаване на текущата сметка. Все още слабо вътрешно търсене, обаче, ще действа в противоположна посока и ще ограничи размера на дефицита по статията. Положителният принос от страна на услугите и трансферите ще се запази. С оглед на очакванията за стабилен растеж на приходите от туризъм и нарастване на износа на транспортни услуги, който е свързан с износа на стоки, съчетани с по-големите трансфери, главно от ЕС, се очаква приходът на средства по тези статии да възлиза на около 8 % от БВП към края на годината и да остане на това ниво в краткосрочен хоризонт. В средносрочен план, дефицитът по текущата сметка ще остане под 4 % от БВП.

Въпреки текущото влошаване на финансовата сметка се очаква в края на годината погасяването на задължения на банките и частния сектор да бъде ограничено и притокът на ПЧИ постепенно да се възстановява. Размерът на ПЧИ в страната ще остане значително под нивата от 2005-2007 г., но наблюдаваното свиване на входящите потоци през първата половина от годината, съчетано с неспокойната международна обстановка, са причина за допълнително намаляване на предварителните очаквания за инвестиции към края на годината.

2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2011 г.

Изпълнението на основните параметри по приходите и разходите през първите месеци на годината се развива съобразно разчетите към ЗДБРБ за 2011 г. Започналото през втората половина на 2010 г. стабилизиране и плавно възстановяване на икономиката на страната продължи. Растежът на БВП, на база сезонно изгладени данни, беше 3.4 % за първото и 1.9 % за второто тримесечие на 2011 г., спрямо съответния период на предходната година. Износът продължи да бъде основният двигател на растежа, а от началото на годината признаци на възстановяване се наблюдават и от страна на вътрешния пазар с положителния принос на частното потребление.

Бюджетната позиция на страната на касова основа през първото полугодие на 2011 г. отчита значително подобрение спрямо предходната година. Дефицитът по КФП към полугодieto е 650.7 млн. лв. (0.8% от прогнозния БВП) и се свива с 864.7 млн. лв. или 1.3 п.п. от БВП спрямо дефицита към полугодieto на миналата година, в следствие на започналото възстановяване в приходите и стегнатата политика по отношение на разходите.

Продължава започналото през втората половина на миналата година плавно възстановяване при постъпленията от косвени данъци. Приходите от ДДС и акцизи към 30.06.2011 г. се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2010 г. (номинален ръст от 15.4 %, респективно 16.3 %). Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 12.2 % (около 1 074.3 млн. лв.) спрямо полугодieto на 2010 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци и др. В частта на неданъчните приходи постъпи вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2010 г. в размер на 200.9 млн. лв.

На годишна база към момента се очаква по-добро изпълнение при косвените данъци, което може частично да намали напрежението при изпълнението на осигурителните вноски и корпоративните данъци. С това потенциалният натиск в частта на данъчните

приходи остава умерен и се посреща в голяма степен с допълнителни мерки в приходите, с което да се постигне изпълнение на фискалните цели за годината. Тук е важно да се отбележат и усилията на приходните администрации за повишаване на събираемостта на приходите. Активните мерки за засилване на контрола при търговията с акцизни стоки, борбата с контрабандния внос, засилените проверки на НАП, както и противодействието на опитите за данъчни нарушения и измами са част от тези усилия и очакваните ефекти в приходите вече започват да дават резултат. Някои от стъпките в тази посока вече дават резултат, като, например, въведената от януари 2011 г. задължителна дистанционна връзка между фискалните устройства на търговците на горива на дребно със сървърите на НАП в реално време, с цел отчитане оборотите от продажбите и пълен контрол върху движението на стоките, което изважда на светло обороти от сивия сектор. Наредбата за регистриране и отчитане на продажбите в търговските обекти чрез фискални устройства задължава и всички други търговци в страната да изградят GPRS връзка със системата на НАП в срок до 31 март 2012 г. Въвеждането и прилагането на Наредбата за специфичните изисквания и контрола, осъществяван от митническите органи върху средствата за измерване на акцизни стоки, доведе до ръст с 46% на акцизите от алкохолни напитки и пиво, като годишният ефект се оценява на около 50 млн. лв.

Параметрите по разходите към 30.06.2011 г. са в рамките на разчетите към ЗДБРБ за 2011 г. Запазеният таван на средствата за заплати на министерствата и ведомствата и оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи с изпълнението на мерките по прилагане на административната реформа спомагат разходите за заплати да останат по-ниски в номинално изражение, спрямо отчетените за шестте месеца на 2010 г. Капиталовите разходи също остават по-ниски спрямо полугодieto на 2010 г., поради базовия ефект във връзка с разплащането през 2010 г. на задължения от предходни години, с което и общите разходи по КФП остават номинално по-ниски от отчетените към полугодieto на миналата година.

През месец юни 2011 г. Народното събрание прие промени в Закона за устройството на държавния бюджет, които налагат ограничение на размера на разходите и дефицита по консолидираната фискална програма. Съгласно приетите промени максималният размер на разходите по консолидирания бюджет не може да надвишава 40 % от прогнозния БВП, а в случай, че планираното бюджетно салдо по консолидирания бюджет е дефицит, то не може да надвишава 2 % от прогнозния БВП. Приетите промени, които е предвидено да влязат в сила от 1 януари 2012 г., са в подкрепа на стремежа за поддържане на балансирана бюджетна позиция на консолидирано ниво в дългосрочен план, като по този начин се осигурява буфер за спазване на референтната стойност за бюджетния дефицит, съгласно Пакта за стабилност и растеж.

Приетите ясни и прозрачни фискални правила имат за цел да осигурят дългосрочната устойчивост на публичните финанси. Освен предвидената възможност за гъвкавост на фискалната политика при шокове, те създават и предпоставки за понататъшна оптимизация на публичните разходи, като се даде приоритет на политиките с положителен ефект върху икономическия растеж и благосъстояние при осигуряване на адекватна социална защита.

Мерките за фискална консолидация осигуриха планираното подобрене на бюджетната позиция през 2010 г. През 2011 г. фискалната консолидация продължава, като целта е дефицитът на правителството да бъде приведен по устойчив и надежден начин под референтната стойност от 3 % от БВП, с което ще бъде изпълнена и препоръката на съвета на ЕС към България във връзка с процедурата по наличие на прекомерен дефицит от юли 2010 г.

В условията на влошаване на суверенната дългова криза в глобален мащаб и продължаващ спад на основните борсови индекси, положителните тенденции на пазара на български дълг отчетливо открояват България като добър пример за последователна и целенасочена фискална консолидация. Тази оценка намери своето потвърждение и в повишаването в края на месец юли на кредитния рейтинг на Република България от рейтинговата агенция Moody's с една стъпка до Baa2. Тази независима външна кредитна оценка е резултат от активната и целенасочена фискална политика на правителството, подобрената институционална устойчивост и относителната гъвкавост на финансовата система на страната, като България е единствената държава в Европа, на която Moody's присъжда през тази година по-добър рейтинг.

Предвид силната волатилност и сътресения на международните финансови пазари след месец август т.г. съществува известна неопределеност по отношение на икономическата среда през оставащите месеци до края на годината. Последните силни колебания на световните финансови пазари, освен че са непосредствено породени от страховете за задълбочаване на дълговата криза в Европа и САЩ, могат да бъдат и признак за предстоящо забавяне на икономиките на основни търговски партньори през следващите тримесечия.

Министерството на финансите извършва постоянен мониторинг на приходите и разходите на бюджета и предприема мерки за изпълнението на основните параметри, с оглед постигане на фискални цели и осигуряване на стабилна бюджетна позиция.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2011 г.

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидирания бюджет към 30 юни 2011 г.

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2010	Разчет 2011 г.	Отчет Н1 2011 г.			Отчет Н1 2011	Отчет Н1 2011
		КФП	КФП	Национален бюджет	Европейски средства	към отчет Н1 2010	към разчет 2011
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	11 188,7	26 208,5	12 041,7	11 720,8	321,0	107,6%	45,9%
Данъчни приходи	8 763,7	20 702,6	9 837,1	9 836,0	1,0	112,2%	47,5%
Преки данъци	1 903,5	3 795,1	2 034,5	2 034,5		106,9%	53,6%
Косвени данъци	4 044,8	10 400,0	4 682,9	4 682,9		115,8%	45,0%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	2 422,7	5 740,3	2 686,3	2 686,3		110,9%	46,8%
Други данъци *	392,7	767,1	433,4	432,4	1,0	110,4%	56,5%
Неданъчни приходи	1 928,3	3 291,2	1 808,0	1 801,8	6,2	93,8%	54,9%
Помощи	496,7	2 214,7	396,7	83,0	313,7	79,9%	17,9%
РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	12 704,1	28 171,5	12 692,5	12 008,7	683,8	99,9%	45,1%
Нелихвени	12 042,4	26 171,6	11 992,0	11 308,2	683,8	99,6%	45,8%
Текущи	10 774,3	22 476,8	10 971,5	10 733,6	238,0	101,8%	48,8%
Капиталови	1 268,2	3 694,8	1 020,4	574,6	445,8	80,5%	27,6%
Лихвени	303,1	661,1	333,0	333,0	0,0	109,9%	50,4%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		527,4					
Вноска за общия бюджет на ЕС	358,5	811,5	367,5	367,5		102,5%	45,3%
Трансфер от централния бюджет				-166,4	166,4		
БЮДЖЕТНО САЛДО	-1 515,4	-1 963,0	-650,7	-454,3	-196,4		

* Вкл. постъпленията от налози върху захарта

** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложени разходи" се отразяват само разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

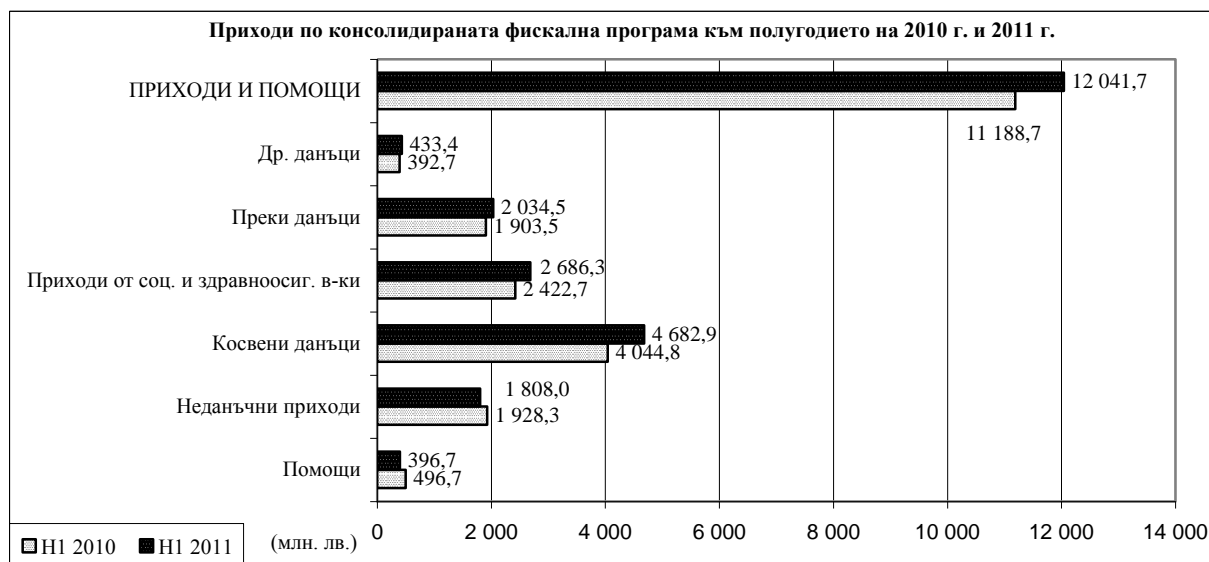
Приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2011 г. са в размер на **12 041.7 млн. лв.**, което представлява 45.9 % спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2011 г. Започналото възстановяване при постъпленията от косвени данъци през втората половина на миналата година продължи. Приходите от ДДС и акцизи се подобряват значително спрямо постъпленията за същия период на 2010 г. (номинален ръст от 15.4 %, респективно 16.3 %). Данъчните постъпления като цяло нарастват в номинално изражение с 12.2 % (около 1 069.0 млн. лв.) спрямо полугодие на 2010 г., благодарение основно на ръста при косвените данъци и др. В частта на неданъчните приходи постъпи вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2010 г. в размер на 200.9 млн. лв., което е с 99.1 млн. лв. по-ниско от планираната с разчетите към ЗДБРБ за 2011 г.

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2011 г. възлиза на 9 837.1 млн. лв., което представлява 81.7 % от общите постъпления по КФП. Изпълнението към 30.06.2011 г. спрямо разчета за

годината е 47.5 %, при изпълнение 45.6 % за същия период на 2010 г. спрямо актуализираните годишни разчети. Приходите в частта на преките данъци възлизат на 2 034.5 млн. лв., което представлява 53.6 % от планираните за годината. Приходите от косвени данъци са в размер на 4 682.9 млн. лв. или 45.0 % от годишния разчет. Постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 433.4 млн. лв., което представлява 56.5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски към 30.06.2011 г. са в размер на 2 686.3 млн. лв. или 46.8 % от планираните за годината. Постъпилите неданъчни приходи към 30.06.2011 г. са в размер на 1 808.0 млн. лв., което представлява 54.9 % от годишните разчети, при 1 928.3 млн. лв. за същия период на 2010 г.

Помощите (основно от предприсъединителните инструменти и от фондовете на ЕС) за първото полугодие на 2011 г. са в размер **396.7 млн. лв.**, което представлява 17.9 % от разчета за годината.

Основните приходни групи за полугодieto на 2011 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидирания бюджет** (вкл. вноската на Република България за общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2011 г. са в размер на **12 692.5 млн. лв.**, което представлява 45.1 % от годишния разчет. **Лихвените плащания** възлизат на 333.0 млн. лв. (50.4 % от планираните за 2011 г.), **текущите нелихвени разходи** – на 10 971.5 млн. лв. (48.8 % от разчета за годината) и **капиталови разходи** – 1 020.4 млн. лв. (27.6 % от планираните за годината). Съпоставено с изпълнението към полугодieto на 2010 г. се наблюдава промяна в структурата на разходите. Разходите за заплати към полугодieto на текущата година са по-ниски спрямо отчетените за шестте месеца на 2010 г. поради запазения таван на средствата за заплати на министерствата и ведомствата и оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи с изпълнението на административната реформа. Капиталовите разходи също са по-ниски спрямо полугодieto на предходната година във връзка с базовия ефект от разплащането през 2010 г. на задължения от предходни години, докато социалните и здравноосигурителните разходи нарастват.

Частта от вноската на Република България за общия бюджет на ЕС, изплатена към 30.06.2011 г. от централния бюджет възлиза на 367.5 млн. лв., което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на ЕС, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 260.9 млн. лв.;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 49.7 млн. лв.;
- корекция за Обединеното кралство - 13.9 млн. лв.;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 40.7 млн. лв.
- участие във финансиране на брутно намаление за Нидерландия и Швеция – 2.3 млн. лв.

➤ За първото полугодие на 2011 г. **бюджетното салдо по КФП е отрицателно** в размер на **650.7 млн. лв.**, формирано при дефицит от 454.3 млн. лв. по националния бюджет и дефицит по европейските средства в размер на 196.4 млн. лв.

➤ Фискалният резерв към 30.06.2011 г. е в размер на 5.2 млрд. лв.

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2011 г.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

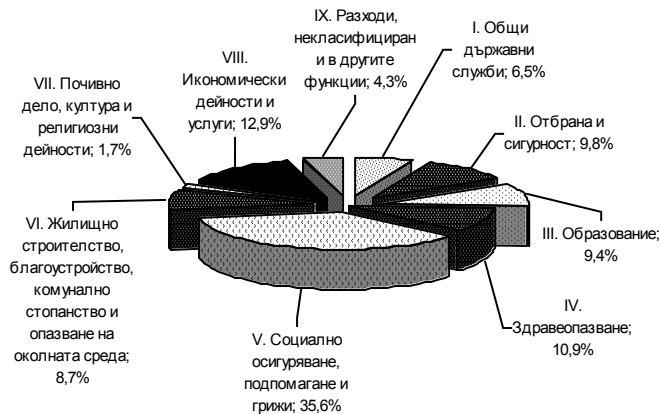
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	ЗДБРБ за 2011 г.	Отчет Н1 2010	Отчет Н1 2011	Изпълнение Н1 2011 спрямо ЗДБРБ за 2011	Отчет Н1 2011 спрямо отчет Н1 2010
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 767,7	787,8	740,3	41,9%	94,0%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 691,3	1 411,1	1 274,2	47,3%	90,3%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	2 575,9	1 260,9	1 209,8	47,0%	95,9%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	2 990,6	1 412,6	1 586,5	53,0%	112,3%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	9 736,0	4 782,7	4 803,2	49,3%	100,4%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 389,0	625,8	537,5	22,5%	85,9%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	478,1	246,5	246,5	51,6%	100,0%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	3 543,0	1 515,0	1 594,0	45,0%	105,2%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 188,5	303,1	333,0	28,0%	109,9%
ОБЩО РАЗХОДИ	27 360,0	12 345,6	12 325,0	45,0%	99,8%

* Във функция "IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции" по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС

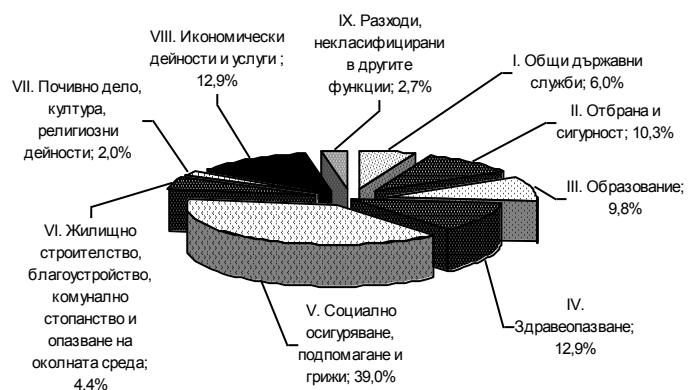
Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодията на 2011 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2011 г.

Отчет първо полугодие 2011 г.

Видно от графиката, с най-голям относителен дял в разходите по КФП за 2011 г. са средствата за сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи пенсионната система в страната. Предвидените разходи за **социално осигуряване, подпомагане и грижи** са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. В областта на пенсионното осигуряване се въвеждат редица мерки за финансово укрепване на пенсионната система - в контекста на застаряването на населението и увеличаването на очакваната продължителност на живот се предвижда да бъдат въведени по-строги критерии за достъп до пенсия; ограничаване на ранното пенсиониране, прецизиране реда за освидетелстване на „трудова инвалидност“ и др. Планираните разходи за функцията за годината представляват 35.6 % от разходите по КФП (без вноската за ЕС), а изразходваните за полугодieto средства са в размер на 4 803.2 млн. лв. или 49.3 % от разчета за годината. Във връзка с приетата Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ се извършва реформа в системата на грижа за децата и семействата, която е насочена основно към замяна на системата от класически институции от интернатен тип с мрежа от услуги в общността.

Разходите в сферата на **здравеопазването** през първото полугодие на 2011 г. номинално нарастват с 12.3 % спрямо същия период на предходната година. Извършените разходи за полугодieto за функцията са в размер на 1 586.5 млн. лв. и представляват 53.0 % от годишния разчет. Разходите за здравеопазване са съобразени с държавната политика в областта на здравеопазването, както и с хода на реформата в сектора. Продължават активните мерки за оптимизиране дейността на лечебните заведения с цел повишаване на качеството на медицинското обслужване и ефективността на работата. Целта е здравната система да бъде в максимална помощ както на пациентите и лекарите, така и на институциите, които отговарят за контрола в здравеопазването.

Сред приоритетните политики са и програмите и дейностите в сферата на **образованието**. Освен нормалното функциониране на образователната системата, разходите в тази област са свързани и с осигуряване на ускорено модернизиране и оптимизиране на структурите и методите на обучение, с оглед повишаване на качеството на услугите и доближаване до европейските образователни стандарти. Размерът на разходите за функция образование за полугодieto е 1 209.8 млн. лв., като

остават близки до отчетените разходи за функцията за същия период на миналата година. Разходите за сферата на образованието за изминалите шест месеца на 2011 г. представляват 47.0 % от разчетените за 2011 г.

Планираните разходи за функция *общии държавни служби* са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се отнася и предвиденото бюджетно финансиране за наука. Извършените разходи за тази функция към полугодieto на 2011 г. са в размер на 740.3 млн. лв., което представлява 41.9 % от планираните с разчета за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите във функцията са по-ниски с 6.0 %.

Разходите за *отбрана и сигурност* през 2011 г. са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре функционираща съдебната система, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за първото полугодieto на 2011 г. е 1 274.2 млн. лв., което представлява 47.3 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите за отбрана и сигурност са по-ниски с 9.7 %.

Приоритетите в областта на *отбраната* и въоръжените сили отразяват реалностите на международната среда. Съвременната среда за сигурност и нейните основни характеристики – изключително трудната предсказуемост и предвидимост, наложиха утвърждаването на процеса на трансформация на въоръжените сили като най-адекватен отговор на необходимостта от непрекъсната адаптация и усъвършенстване на способностите с които разполагат. Постигането на националните интереси и поетите ангажименти като съюзник в НАТО и партньор в ЕС изискват нарастване на способностите на българските въоръжени сили. Република България продължава да изгражда модерни и ефективни въоръжени сили при спазване принципите на оперативна съвместимост, използваемост, експедиционност, модулност и функционалност, като развива професионално подготвени сили, достатъчно гъвкави да изпълняват задачи в целия спектър от възложените им мисии. Въоръжените сили на Република България продължават да изпълняват своите мисии и задачи за осъществяване на националната политика за сигурност и утвърждаване на страната като член на ООН, НАТО, ЕС и ОССЕ и като отговорен партньор в международната демократична общност. Република България продължава активното си участие в Европейската политика за сигурност и отбрана в процеса на вземане на решения и изграждане на военните способности на ЕС, както и в съвместната работа в Европейската агенция за отбрана.

В областта на *вътрешния ред и сигурността* основен приоритет е гарантирането на правовия ред и борбата с престъпността и корупцията. Усилията са насочени към: предотвратяване на посегателствата срещу конституционно установения ред и предотвратяване и разкриване на тежки престъпления; спазването на основните човешки права и свободи в съответствие с международните и европейски стандарти; реализиране на мероприятия срещу организираната престъпност; защита на националната сигурност; предотвратяване и разкриване на нарушения, свързани с митническите режими и функционирането на фискалната система; разкриване и пресичане на опити за изграждане на терористични структури и осъществяване на терористични актове; оказване съдействие на държавните и местни органи и на населението в случаи на екологични катастрофи, природни бедствия, аварии или терористични актове и др.

Продължава активната работа за реализирането на целите и дейностите по успешното провеждане на реформата в областта на *правосъдието*. Основните дейности

в тази област са свързани с осигуряване защита на правата и законовите интереси на гражданите, като се гарантира равен достъп на лицата до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ. Реформата в правосъдието е съобразена със Стокхолмската програма на Европейския съюз за пространство на свобода, сигурност и правосъдие на гражданите - основен ориентир за държавите - членки в периода 2010 – 2011 г.

Разходите за **икономическите дейности и услуги** към края на полугодията на 2011 г. са в размер на 1 594.0 млн. лв. или 45.0 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и др. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли - транспорт, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия и др. Изграждането и модернизиранието на инфраструктурата на страната е сред основните приоритети на правителството. Разходите в сферата на транспорта са свързани с: подобряване на транспортната инфраструктура, доизграждане на ефективна транспортна система; постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. В областта на селското стопанство се финансират програми за възпроизводство на гори, програми за ефективно и устойчиво използване на земеделските земи, развитие на националния генофонд, развитие на животновъдството и растениевъдството, опазване на горите и дивеча; опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; подобряване на инфраструктурата, както и за прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС.

Разходите за дейностите по **жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** през първите шест месеца на годината са в размер на 537.5 млн. лв., което представлява 22.5 % от разчетите за 2011 г. Основната част от тези средства са насочени към проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. За дейностите по опазване на околната среда през 2011 г. са осигурени средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизиранието и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия. Съпоставено с полугодията на предходната година разходите във функцията са с 14.1 % по-ниски.

Разходите, **некласифицирани в другите функции**, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2011 г. за функция IX. „Разходи, некласифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи и фискални мерки. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2011 г. разходите в тази функция са в размер на 333.0 млн. лв. или 28.0 % от годишния разчет. Отчетените разходи представляват основно лихвени плащания по държавния дълг и общинските дългове за периода. Разходите за лихви нарастват незначително и остават близки до отчетените за полугодията на предходната година.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2010 г. и 2011 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по консолидирания държавен бюджет за полугодieto на 2010 г. и 2011 г.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2010	2011 г.		Отчет Н1 2011 спрямо Н1 2010	Изпълнение Н1 2011 спрямо ЗДБРБ 2011
		ЗДБРБ за 2011 г.	Отчет Н1 2011		
ОБЩО ПРИХОДИ	11 188,7	26 208,5	12 041,7	107,6%	45,9%
Данъчни приходи	8 763,7	20 702,6	9 837,1	112,2%	47,5%
<i>Преки данъци</i>	1 903,5	3 795,1	2 034,5	106,9%	53,6%
Корпоративни данъци	873,2	1 702,6	948,5	108,6%	55,7%
- от нефинансови предприятия *	782,5	1 540,8	890,8	113,8%	57,8%
- финансов сектор	90,8	161,9	57,8	63,7%	35,7%
Данък върху доходите на физическите лица	1 030,2	2 092,4	1 086,0	105,4%	51,9%
Други данъци**	392,7	767,1	433,4	110,4%	56,5%
Приходи на осигурителни Фондове	2 422,7	5 740,3	2 686,3	110,9%	46,8%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	1 628,8	4 078,8	1 885,4	115,8%	46,2%
- НЗОК	793,9	1 661,6	800,9	100,9%	48,2%
Косвени данъци, в т.ч.:	4 044,8	10 400,0	4 682,9	115,8%	45,0%
ДДС	2 523,2	6 480,0	2 912,4	115,4%	44,9%
Акцизи	1 467,8	3 800,0	1 707,4	116,3%	44,9%
Мита и митнически такси	53,9	100,0	54,2	100,6%	54,2%
Данък върху застрахователните премии		20,0	8,8		44,2%
Неданъчни приходи	1 928,3	3 291,2	1 808,0	93,8%	54,9%
Трансфери от БНБ	354,7	300,0	200,9	56,6%	67,0%
Други	1 573,6	2 991,2	1 607,0	102,1%	53,7%
Помощи	496,7	2 214,7	396,7	79,9%	17,9%

* вкл. данъка върху дивидентите, доходите и ликвидационните дялове

** вкл. постъпленията от налози върху захарта

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2011 г. е 12 041.7 млн. лв., което представлява 45.9 % изпълнение спрямо програмата за годината и 7.6 % над постъпленията за същия период на миналата година.

Приходите от данъци по консолидирания бюджет за полугодieto на 2011 г. са в размер на 9 837.1 млн. лв., или 47.5 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2011 г. при 45.6 % за същия период на 2010 г. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 81.7 %.

Постъпленията от *косвени данъци* са в размер на 4 682.9 млн. лв. или 45.0 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. Спрямо полугодieto на предходната година е налице ръст от 15.8 % или в абсолютна сума са събрани 638.1 млн. лв. повече.

По видове косвени данъци, спрямо шестмесечието на 2010 г. постъпленията от ДДС са се увеличили с 389.2 млн. лв. (15.4 %), от акцизи с 239.7 млн. лв. (16.3 %) и от мита с 0.3 млн. лв. (0.6 %).

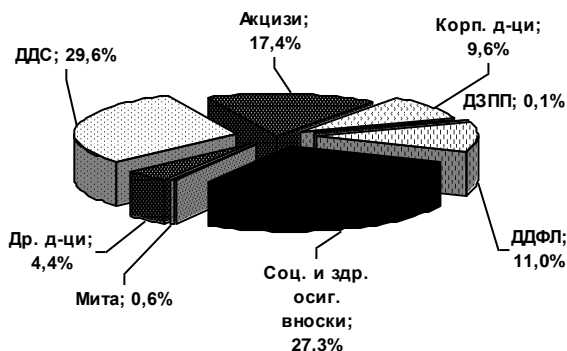
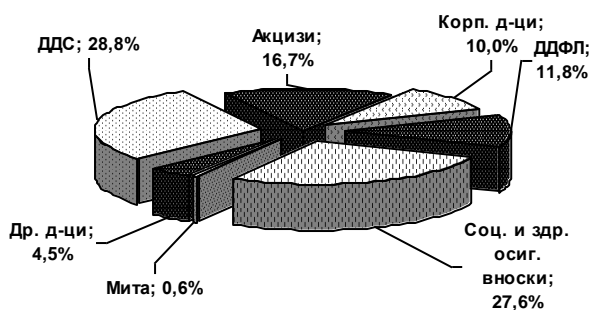
Постъпленията в групата на *преките данъци* за полугодieto са в размер на 2 034.5 млн. лв., което представлява изпълнение от 53.6 % на разчета за годината, при

1 903.5 млн. лв. за същия период на 2010 г. Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за първите шест месеца на 2011 г. е 20.7 % при 21.7 % за същия период на миналата година. Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2011 г. са в размер на 2 686.3 млн. лв. или 46.8 % изпълнение спрямо разчета. **Неданъчните постъпления** по консолидираната фискална програма към края на месец юни т.г. са в размер на 1 808.0 млн. лв., което представлява 54.9 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2010 г. има намаление от 120.4 млн. лв. (6.2 %).

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет за полугодieto на 2010 г. и 2011 г.

юни 2010 г.

юни 2011 г.

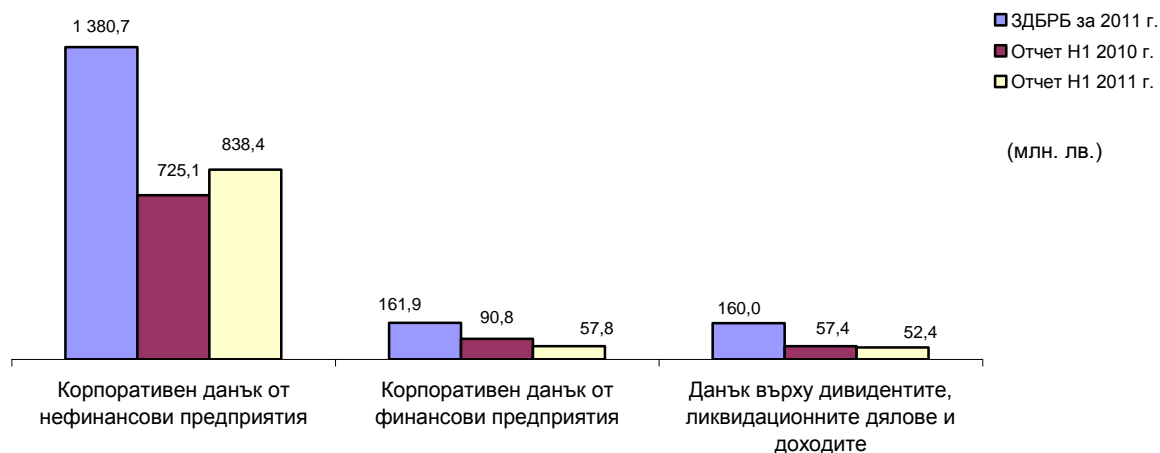
1.1 Преки данъци

1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци в консолидирания държавен бюджет (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2011 г. са в размер на 948.5 млн. лв., или 55.7 % от годишния разчет и заемат 9.6 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2010 г. се отчита ръст от 8.6 %, или са постъпили със 75.3 млн. лв. повече.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 896.2 млн. лв. и представляват 58.1 % от годишния разчет за 2011 г. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидирания бюджет е 9.1 %. Спрямо юни 2010 г. се отчита увеличение от 9.8 % или 80.3 млн. лв. Приходите от корпоративния данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел) към 30.06.2011 г. са в размер на 838.4 млн. лв., което представлява 60.7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. Съпоставени с юни 2010 г. приходите от данъка са нараснали със 113.3 млн. лв. или 15.6 %. Постъпленията от корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании) към края на юни възлизат на 57.8 млн. лв., или 35.7 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка са намалели с 33.0 млн. лв., което се дължи на по-високите годишна и авансови вноски през 2010 г., извършени от определена презастрахователна компания.

✓ **Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ**

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2011 г. са в размер на 52.4 млн. лв., или 32.7 % от разчета за годината. Съпоставени със същия период на 2010 г. са постъпили с 5.0 млн. лв. по-малко.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица са в размер на 1 086.0 млн. лв., или 51.9 % от годишния разчет и формират 11.0 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка за полугодieto са 835.4 млн. лв. при 815.2 млн. лв. за същия период на миналата година. Факторите, оказали влияние върху изпълнението на данъка, са следните:

- увеличеният размер на средната работна заплата - по данни на НСИ за първото тримесечие на 2011 г. средната работна заплата за страната е 671.77 лв. и 699.3 лв. за второто тримесечие на годината, което е ръст от 4.2% спрямо първото. През 2010 г. тези показатели са, съответно, 619 лв. и 639.7 лв. Същевременно, СРЗ за месец април е 710 лв., а през месец юни - 690 лв., което се дължи на влиянието на сезонната заетост и увеличения брой заети лица с по-ниски работни заплати;

- броят наети лица - през разглеждания период има тенденция за ръст на наетите. През месец януари техният брой е бил 2 140 610 лица, докато през месец юни те са нараснали на 2 199 445 души, т.е. с близо 59 хиляди души. Положително влияние върху заетостта оказва както факторът сезонност (по-висока заетост в дейностите, свързани с летния туристически сезон и селското стопанство), така и повишаването на икономическата активност на стопанските субекти, респ., необходимостта от работна сила;

- повишените минимални размери на осигурителния доход за 2011 г. - средно с около 5.6 % - също оказват влияние в посока по-високи нива на заплащане;

- увеличеният размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на ДОО с 1.8 % спрямо 2010 г., води до по-малка база за облагане на доходите;

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2011 г. са 182.9 млн. лв., като съпоставени с юни 2010 г. постъпленията са се увеличили с 29.7 млн. лв. Тези приходи са в зависимост както от резултатите по годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ, така и от

дължимите авансови вноски. Авансовите вноски за периода януари-юни са в размер на 43.3 млн. лв., като за същия период през 2010 г. те са 29.9 млн. лв.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 10.2 млн. лв. За същия период на миналата година са били внесени 11.0 млн. лв.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2011 г. са в размер на 57.5 млн. лв. при 50.9 млн. лв. за същия период на 2010 г.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2011 г. са в размер на 433.4 млн. лв., или 56.5 % от разчета за годината и представляват 110.4 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2010 г.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидирания бюджет към 30.06.2011 г. са в размер на 89.6 млн. лв., или 50.3 % от годишния разчет. Основната част от приходите са формирани от данък върху залози за хазартни игри (67.0 %), данък върху представителните разходи и данък върху разходите за превозни средства.

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2011 г. възлизат на 341.4 млн. лв., което представлява 58.4 % от годишния разчет, или 40.0 млн. лв. (13.3 %) повече от тези за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (40.8 %) и данък върху превозните средства (32.3 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данък върху наследствата.

✓ Постъпления от налози върху захарта

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява налог, който е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от този налог за полугодieto възлизат на 1.0 млн. лв.

1.2 Приходи от социално и здравно-осигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравно-осигурителни вноски към края на месец юни 2011 г. е в размер на 2 686.3 млн. лв., което представлява 46.8 % изпълнение на програмата. Спрямо първото полугодие на 2010 г. постъпленията са нараснали с 263.6 млн. лв., или 10.9 %.

Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” при несъстоятелност на работодателя) и Учителския пенсионен фонд са в размер на 1 885.4 млн. лв. и представляват 46.2 % от предвиденото в ЗБДОО за 2011 г. Анализът показва наличие на по-висока събираемост (с 256.6 млн. лв., или с 15.8 %) спрямо първото полугодие на 2010 г. Основната част от увеличението

се дължи на постъпилите средства от професионалните пенсионни фондове, представляващи набрани средства по осигурителни партии на осигурени лица и осигурителни вноски, съгласно § 4а от преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване и имат еднократен характер. Без приходите от професионалните пенсионни фондове ръстът спрямо същия период на предходната година е 9.1 %. Състоянието на приходите се дължи и на следните основни фактори:

- увеличението на осигурителната вноска за фонд "Пенсии" с 1.8 процентни пункта от 1 януари 2011 г. - за лицата родени преди 1 януари 1960 г. от 16 на 17.8 на сто, а за лицата родени след 31 декември 1959 г. от 11 на 12.8 на сто;
- увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии с 5.6 на сто в сравнение с 2010 г.;
- от 1 януари 2011 г. се въвежда диференциран минимален месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход за 2009 г. в размери съответно - 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв. по скала, определена в чл. 8 от ЗБДОО за 2011 г., а за земеделските производители и тютюнопроизводители на 240 лв.

Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 800.9 млн. лв. или 48.2 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по консолидирания бюджет е **данъкът върху добавената стойност** – 29.6 %, като отчетените постъпления са в размер на 2 912.4 млн. лв., или 44.9 % от годишния разчет. Съпоставени с постъпленията към юни 2010 г., през отчетния период са постъпили с 15.4 % или 389.2 млн. лв. повече.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2011 г. е 1 602.0 млн. лв., което е 53.8 % от заложените в разчетите за годината. Съпоставени с юни 2010 г. е реализиран ръст от 21.1 % (279.4 млн. лв.) основно в резултат на по-високите цени на суровия петрол (с 20 %).

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* възлизат на 1 310.4 млн. лв., което е 37.4 % от заложените в разчетите за годината и с 9.2 % повече спрямо същия период на миналата година.

Положителен ефект върху постъпленията от ДДС оказва въвеждането на задължителното изискване за изграждане на дистанционна връзка между фискалните устройства на търговците на горива и системата на НАП, както и текущата конюнктура на международните пазари при енергоносителите и най-вече при суровия петрол.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи за полугодieto на 2011 г. са в размер на 1 707.4 млн. лв., или 44.9 % от предвидените със ЗДБРБ за 2011 г. и заемат 17.4 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

Постъпленията от акцизи се формират от следните основни стокови групи: горива (48.0 %); тютюневи изделия (44.8 %); алкохолни напитки и пиво (6.8 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища и кокс (0.4 %).

- *Акцизите от горива* към 30.06.2011 г. възлизат на 820.2 млн. лв., при 775.5 млн. лв. за същия период за 2010 г.

- *Акцизите от тютюневи изделия* към 30.06.2011 г. са в размер на 764.5 млн. лв., което е със 172.4 млн. лв. повече спрямо първото полугодие на 2010 г.

- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* към 30.06.2011 г. възлизат на 116.5 млн. лв., при 79.7 млн. лв. за същия период на 2010 г. Отчетеният ръст от 46.1 % е в резултат от действието на Наредбата за измервателни уреди, която е в сила от април 2010 г.

- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* - към 30.06.2011 г. възлизат на 6.3 млн. лв., при 20.5 млн. лв. за същия период на 2010 г., като brutните постъпления запазват нивото си от миналата година, но са възстановени с 14.0 млн. лв. повече за надвнесени акцизи за автомобили.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 8.8 млн. лв., при заложен в годишните разчети към ЗДБРБ за 2011 г. 20.0 млн. лв.

1.3.4 Мита

Постъпленията от **мита** към 30.06.2011 г. възлизат на 54.2 млн. лв., или 54.2 % от планираните в ЗДБРБ за 2011 г., като заемат 0.6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение със същия период на 2010 г. събраните мита към юни 2011 г. са с 0.3 млн. лв. повече (0.6 %), което е резултат основно от увеличаване на вноса на следните стокови групи: "Пластмаси и пластмасови изделия" – 2.4 млн. лв., „Алуминий и изделия от алуминий“ – 1.9 млн. лв., „Машини и апарати“ - 1.6 млн. лв. В стоковата структура на приходите от мита за януари - юни 2011 г. пет основни групи – „Пластмаси и пластмасови изделия“, "Автомобилни превозни средства", "Машини и апарати", "Електрически машини и апарати" и „Алуминий и изделия от алуминий“ имат дял от 45.4 %. Водещи са приходите от мита по глава 39 от МТ "Пластмаси и пластмасови изделия" – 5.3 млн. лв. и 10.7 % относителен дял, като спрямо януари - юни 2010 г. има увеличение с 2.4 млн. лв. На второ място са постъпленията по глава 87 от МТ "Автомобилни превозни средства" и глава 84 от МТ "Машини и апарати", които имат по 4.8 млн. лв. или 9.7 % относителен дял. При приходите от мита по глава 87 от МТ "Автомобилни превозни средства" се отчита намаление с 0.2 млн. лв. или с 4.5 %, а при глава 84 от МТ "Машини и апарати" се отчита увеличение с 1.6 млн. лв. или с 49.1 %. Следващата стокова група, която дава 8.2 % от всичките мита, или 4.1 млн. лв., е глава 85 - "Електрически машини и апарати". Спрямо януари - юни 2010 г. има намаление от 16.7 %. Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай, възлизат на 21.4 млн. лв. и са с 3.3 млн. лв. повече от януари – юни 2010 г. и формират 43.1 % от общия обем на митата за януари - юни 2011 г. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход от Русия (4.1 млн. лв.) – 8.2 % дял и увеличение на събраните мита с 1.5 млн. лв. в сравнение с януари - юни 2010 г. Следват САЩ – 3.1 млн. лв., 6.3 % относителен дял; Япония – 3.0 млн. лв., 6.1 % относителен дял и други.

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2011 г. са в размер на 1 808.0 млн. лв., или 54.9 % от годишния разчет. Сравнени с приходите за същия период на 2010 г. се отбелязва намаление от 6.2 %, или са постъпили 120.4 млн. лв. по-малко. В структурно отношение тази група от бюджетните приходи включва държавни, общински и съдебни такси (51.4 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (38.2 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (3.9 %), глоби, санкции и наказателни лихви (3.6 %), концесии (3.4 %) и др.

Отчетените неданъчни приходи по републиканския бюджет през първото полугодие на 2011 г. са в размер на 982.1 млн. лв., или 58.7 % от годишния разчет. От тях 644.4 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (52.0 % от разчета по ЗДБРБ за 2011 г.). Спрямо юни 2010 г. се отчита ръст от 21.7 млн. лв. Изпълнението на неданъчните *приходи по централния бюджет* е в размер на 337.7 млн. лв., или 77.6 % от предвидените за годината. През месец април по централния бюджет постъпи дължимата вноска от превишението на приходите над разходите на БНБ в размер на 200.9 млн. лв.

Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодие са в размер на 67.2 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 59.3 млн. лв. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 66.6 % от разчетените за годината.

Неданъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 509.7 млн. лв., което представлява 47.8 % от разчета за годината. Изпълнението на приходите от такси е 53.5 % от заложеното за годината, приходите и доходите от собственост представляват 38.2 % от годишните разчети.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите ***помощи*** (основно от възстановени средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, управлявани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие", от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, както и от предприсъединителните инструменти) за полугодие на 2011 г. са в размер на 396.7 млн. лв. (17.9 % от планираните). От тях 313.7 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 83.0 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет.

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Съпоставката на разходите по икономически елементи и бюджетни системи за полугодие на 2011 г. с тези за полугодие на предходната година показва номинално по-ниски общи разходи по КФП от отчетените към полугодие на миналата година. Запазеният таван на средствата за заплати на министерствата и ведомствата и оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи с изпълнението на мерките по прилагане на административната реформа, спомагат разходите за заплати да останат по-ниски в номинално изражение спрямо отчетените за шестте месеца на 2010 г. Капиталовите разходи също са по-ниски спрямо полугодие на предходната година, поради базовия ефект във връзка с разплащането през 2010 г. на задължения от предходни години, докато социалните и здравноосигурителните разходи нарастват.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с актуализираната програма за годината и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидирания държавен бюджет за полугодие на 2011 г.

ПОКАЗАТЕЛ	2010		2011		Отчет Н1 2011 спрямо отчет Н1 2010	Изпълнение Н1 2011 спрямо ЗДБРБ 2011
	млн. лв.	ОТЧЕТ Н1	ЗДБРБ	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС		12 704.1	28 171.5	12 692.5	99.9 %	45.1 %
Общо нелихвени разходи		12 042.4	26 171.6	11 992.0	99.6 %	45.8 %
<i>Текущи нелихвени разходи</i>		10 774.3	22 476.8	10 971.5	101.8 %	48.8 %
Заплати и възнаграждения за персонал		1 987.9	3 882.0	1 930.4	97.1 %	49.7 %
Осигурителни вноски		480.4	1 001.3	499.3	103.9 %	49.9 %
Стипендии		46.7	58.8	36.4	78.0 %	61.9 %
Издръжка *		2 073.8	4 783.1	2 103.3	101.4 %	44.0 %
Субсидии		778.5	1 782.3	807.7	103.7 %	45.3 %
Социално осиг. и грижи		5 407.1	10 969.3	5 594.5	103.5 %	51.0 %
Пенсии		3 497.0	7 049.2	3 531.6	101.0 %	50.1 %
Помощи и обезщетения		988.7	1 945.5	965.6	97.7 %	49.6 %
Здравноосиг. плащания на НЗОК		921.4	1 974.5	1 097.3	119.1 %	55.6 %
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>		1 268.2	3 694.8	1 020.4	80.5 %	27.6 %
Резерв за неотложни и непредвидени разходи			527.4			
Лихвени разходи		303.1	661.1	333.0	109.9 %	50.4 %
Вноска за бюджета на ЕС		358.5	811.5	367.5	102.5 %	45.3 %

* вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала и разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала нает по трудови и служебни правоотношения на консолидирано ниво за полугодие на 2011 г. са в размер на 1 930.4 млн. лв., което представлява 49.7% от разчетените за годината. Спрямо първото шестмесечие на 2010 г. се отчита намаление от 57.5 млн. лв., от които 40.7 млн. лв. са по бюджетите на министерствата и ведомствата, в резултат на стартирания през миналата година процес на оптимизация на бюджетните структури.

В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за заплати по републиканския бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

2.1.2 Осигурителни вноски

Разходите за пенсионни и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за отчетния период са в размер на 499.3 млн. лв., което представлява 49.9 % от разчетените средства за годината. При разглеждането на тези разходи следва да се има предвид промяната, извършена в размерите на осигурителната вноска на фонд „Пенсии” от 01.01.2011 г., която доведе до увеличение от 1.8 процентни пункта - за лицата родени преди 1 януари 1960 г. от 16 на 17.8 на сто, а за лицата родени след 31 декември 1959 г. от 11 на 12.8 на сто.

2.1.3 Издръжка

Разходите за издръжка на консолидирания държавен бюджет за полугодieto на 2011 г. са в размер на 2 103.3 млн. лв., което представлява 44.0 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текущата издръжка и разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за други възнаграждения и плащания за персонал, храна, медикаменти, научно изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

Разгледани по съставни бюджети основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2011 г. са по републиканския бюджет, бюджетите на общините, бюджетите на ДВУ и др.

2.1.4 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за предприятията от реалния сектор (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2011 г. е 807.7 млн. лв., което представлява 45.3 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за реалния сектор и организациите с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2011 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Субсидират се и мероприятия по биологическата рекултивация, саниране на околната среда и др. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и покупателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и др. От утвърдените със ЗДБРБ за 2011 г. субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел през първите шест месеца на 2011 г. са предоставени общо **715.4 млн. лв.**, което представлява **45.5 %** от разчета за годината.

• Транспорт и съобщения

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически

превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура. За субсидиране на пътнически железопътни превози са предвидени 170 млн. лв. от общия размер на средствата за сектора. За първото полугодие на тази година на „БДЖ” АД са предоставени 85.0 млн. лв., което представлява 50.0 % от утвърдения годишен план. За първото полугодие на текущата година на НК „ЖИ” са преведени 63.5 млн. лв. под формата на субсидии, предназначени за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

За субсидиране на вътрешноградски и междуселищни превози в страната и в Столичната община в ЗДБРБ за 2011 г. са планирани 22.0 млн. лв., като за отчетния период са предоставени чрез трансфери по съответните общински бюджети 10.9 млн. лв., в т.ч. за Столична община – 4.0 млн. лв.

• ***Земеделие***

Предвидените средства за субсидиране на селскостопанските производители и селските райони чрез ДФ „Земеделие” за 2011 г. са в размер на 994.7 млн. лв. Към 30.06.2011 г. изплатените субсидии са в размер на 435.8 млн. лв., от които 339.5 млн. лв. са национални средства. Националните средства за субсидии за селското стопанство са предназначени основно за секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др., както и за съфинансиране на програмите по ЕЗФРСР и ЕФР. След като на 31 декември 2009 г. изтече срокът за премиране на тютюнопроизводителите за произведен и изкупен тютюн, за първи път тази година чрез ДФ „Земеделие” бяха изплатени национални доплащания за тютюн за 2010 г. на основание ПМС № 120/05.05.2011 г. Изплатените средства за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 33.5 млн. лв. Размерът на помощта се определя на килограм изкупен тютюн по сортови групи през референтния период 2007-2009 г.

• ***Програми за заетост***

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2011 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор.

✓ **Субсидии за системата на здравеопазването**

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 210.0 млн. лв. От тях за първото полугодие са усвоени средства в размер на 91.6 млн. лв., от които 86.6 по републиканския бюджет и 4.5 млн. лв. – по бюджета на общините.

2.1.5 Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2011 г. е 5 594.5 млн. лв., което представлява 51.0 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и

здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (44.1 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската за общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ *Разходи за пенсии*

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 3 531.6 млн. лв., което представлява 50.1 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодieto на 2010 г. са изплатени 59.1 млн. лв. повече, като за целите на анализа са елиминирани изплатените през месец януари 2010 г. средства за еднократни допълнителни суми в размер 25 лв. на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите за декември 2009 г. заедно с добавките и компенсациите към тях е в размер до 200 лв. включително, на основание ПМС No 317 от 2009 г. Увеличението се дължи основно на увеличение броя на пенсионерите в сравнение със същия период на миналата година, нарастване с 1.4 на сто на средната пенсия на пенсионер в сравнение с м. юни 2010 г. и с 1.6 на сто на средната пенсия на пенсионер за осигурителен стаж и възраст спрямо м. юни 2010 г.

✓ *Помощи и обезщетения*

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 965.6 млн. лв., което представлява 49.6 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца, Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по републиканския бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 524.9 млн. лв., или с 34.3 млн. лв., или 6.1 % по-малко спрямо същия период на 2010 г. В разходите по КСО са включени разходите за обезщетения при временна неработоспособност; разходите за бременност, раждане и отглеждане на малко дете, разходите за обезщетения при безработица и др. Намалението се дължи основно на по-ниските разходи за временна неработоспособност при общо заболяване, които намаляват с 38.8 млн. лв. или с 26.0 %. От 1 юли 2010 г. Националният осигурителен институт изплаща парични обезщетения за временна неработоспособност от четвъртия ден на неработоспособността, в съответствие с приетите антикризисни мерки с Решение No 180/2010 г. на Министерския съвет, като тази мярка се отрази в намаляване на разходите за този вид обезщетения. В същото време разходите за обезщетения при безработица нарастват с 15.0 млн. лв. или с 9.7 % спрямо същия период на предходната година, което се дължи на направените нормативни промени, в съответствие с приетите антикризисни мерки с Решение No 180/2010 г. на Министерския съвет, за премахване на ограничението за максимално обезщетение за безработица и определяне нивото на обезщетение като 60 на сто от осигурителния доход преди загубата на работа през втората половина на 2010 г.

✓ *Здравноосигурителни плащания*

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2011 г. е 1 097.3 млн. лв., или 55.6 % от предвидените за 2011 г. здравноосигурителни плащания в размер на 1 974.5 млн. лв. В отделните направления на

здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета в рамките на разглеждания период е следното:

- **Първична извънболнична медицинска помощ** - през разглеждания период са изплатени **76.4 млн. лв.**
- **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – усвоени са **79.9 млн. лв.**
- **Дентална помощ** – усвоени са **53.4 млн.лв.**
- **Медико-диагностична дейност** – изплатените средства за периода за този вид дейност са в размер на **31.5 млн. лв.**
- **Лекарства за домашно лечение и медицински изделия** – сумата, изплатена за лекарства и медицински изделия за периода е в размер на **249.8 млн. лв.**
- **Болнична помощ** - изплатени са общо **630.0 млн. лв.** за периода до 30 юни 2011 г., *Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третираат и преведените 27.8 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения;*
- **Други здравноосигурителни плащания** – **4.2 млн. лв.**

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 1 020.4 млн. лв. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2011 г. за полугодieto на годината при капиталовите разходи е 27.6 %. При съпоставката на капиталовите разходи със същия период на миналата година, следва да се има предвид, че през първата половина на 2010 г., започна разплащане на натрупани основно през 2009 г., но неизплатени задължения, в резултат на което капиталовите разходи към края на месец юни 2011 г. остават значително под отчетените за полугодieto на 2010 г. Източниците за финансиране за периода са както национално финансиране, така и външни безвъзмездни помощи от фондовете на ЕС и държавни инвестиционни заеми.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по бюджета на Националния фонд – 32.6 %, по републиканския бюджет – 28.3 %, по бюджетите на общините (вкл. ИБСФ на общините) – 24.6 % и др.

Общата сума на извършените капиталови разходи по републиканския бюджет за полугодieto на 2011 г. е 288.3 млн. лв., което представлява изпълнение от 27.9 % на предвидените в ЗДБРБ за 2011 г.⁷ Капиталовите разходи по републиканския бюджет (вкл. нетния прираст на държавния резерв) са с 28.1 % по-малко спрямо същия период на предходната година, което в номинално изражение е 112.8 млн. лв. Основната част от тези разходи са по бюджетите на министерствата и ведомствата (232.8 млн. лв.), а капиталовите разходи и трансфери предоставени от централния бюджет за реалния сектор са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищна инфраструктурата (ДП „Пристанищна инфраструктура”) и др. През първото полугодие на 2011 г. усвоените средства за изграждане на железопътна инфраструктура са в размер на 54.4 млн. лв., за пристанищна инфраструктура – 0.1 млн. лв. От предвидените 20 млн. лв. капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД за закупуване на пътнически вагони към момента няма усвояване.

През 2011 г. продължи изпълнението на *Програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията.* През първото полугодие на текущата година са преведени средства за отстраняване на минали

⁷ За целите на анализа в разчета за 2011 г. прираста на държавния резерв (нето) е отнесен в позицията „Капиталови разходи”.

екологични щети в размер на 0.1 млн. лв. от предвидените 10.0 млн. лв., като се очаква през второто полугодие на годината да стартират проекти със значителни стойности от програмата на „Лукойл Нефтохим” Бургас.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 243.7 млн. лв., като и те бележат спад (21.7 %) спрямо предходната година. В рамките на целевата субсидия за капиталови разходи от централния бюджет на общините е осигурено продължаване строителството на екологични обекти с висока регионална и национална значимост (пречиствателни станции за отпадни води, депа за битови отпадъци и др.).

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодieto на 2011 г. са в размер на 333.0 млн. лв., което представлява 50.4 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. Размерът на лихвените разходи през годината зависи в голяма степен от календара на лихвените плащания по външни заеми (поради големия относителен дял на разходите за външни лихви в лихвените разходи на консолидирано ниво), за който е характерно концентриране на плащанията на лихви по външни заеми основно в м. януари и юли.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по републиканския бюджет (315.4 млн. лв.) и по общинските бюджети (15.2 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодieto е 234.3 млн. лв., а на вътрешните лихви – 98.8 млн. лв. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 47.2 % и 60.0 %.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

След присъединяването към ЕС през 2007 г. в съответствие с Регламент № 1150/2000, изменен с Регламент № 2028/2004, Република България започна да превежда регулярно националната си вноска в общия бюджет на ЕС. Тя се формира от следните компоненти – вноска на база традиционни собствени ресурси (вноска на база митнически сборове и вноска на база такса върху производството на захар и изоглюкоза), вноска на база приходите от ДДС, вноска на база Брутния национален доход, осигуряването на участието на България във финансирането на корекцията на Великобритания, участие във финансирането на брутното намаление за Нидерландия и Швеция и допълнителни плащания. По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2011 г.

(млн. лв.)

ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2011
Вноска на база Брутен национален доход	260.9
Вноска на база данък добавена стойност	49.7
Вноска за корекцията на Великобритания	13.9
Вноска на традиционни собствени ресурси	40.7
- на база митата върху промишлени и селскостопански стоки	39.9
- на база таксите върху производството на захар и изоглюкоза	0.8
Участие във финансирането на брутното намаление за Нидерландия и Швеция	2.3
Допълнителни плащания	0.0
ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	367.5

3. Натрупани просрочени задължения и вземания към 30.06.2011 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2011 г. просрочени задължения съществуват в бюджетните системи на Министерство на отбраната, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на вътрешните работи и др.:

- ✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2011 г. просрочените задължения са в размер на **105.2 млн. лв.** По-значителни са просрочените задължения на Военномедицинска академия (81.4 млн. лв.), както и по сключен договор за електронно-комуникационно оборудване на стойност 16.7 млн. лв. и др.
- ✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2011 г. са в размер на **43.8 млн. лв.** В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици – 42.3 млн. лв.
- ✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройството – просрочените задължения към 30.06.2011 г. са в размер на **44.7 млн. лв.**, като по-голямата част от тях представляват краткосрочни просрочени задължения към доставчици, задължения по сключени договори за инвестиционни проекти, като с най-голям дял е задължението към Обединение Арда-Кърджали в размер на 23.9 млн. лв., за обект „Корекция на р. Арда – гр. Кърджали”, по който се води досъдебно производство. Просрочени задължения на АПИ са в размер на 18.4 млн. лв., от които по-голямата част (13.0 млн. лв.) представляват задължения към доставчици във връзка с извършен текущ ремонт.
- ✓ Министерски съвет – в системата на МС просрочените задължения към 30.06.2011 г. са в размер на **6.7 млн. лв.**, като най-големи са на болница „Лозенец” – 6.4 млн. лв.
- ✓ Министерство на правосъдието – просрочените задължения към края на периода са **6.4 млн. лв.**, като тук влизат неизплатени адвокатски хонорари и администриране на правна помощ от Националното бюро за правна помощ, задължения за доставки на храна, вода, горива, ел.енергия, облекло и постелен инвентар на затворите и др.

Извън обхвата на републиканския бюджет просрочени задължения имат **преобразуваните лечебни заведения** (болнични заведения, преобразувани по смисъла на Закона за лечебните заведения в търговски дружества). Към 30.06.2011 г. размера на просрочените задължения е 86.6 млн. лв., от които 53.4 млн. лв. са на държавните болници и 33.2 млн. лв. - на общинските болници. Причините, довели до формирането на тези задължения, са комплексни и са свързани главно със структурни проблеми и необходимост от оптимизиране на системата с оглед недопускане на нецелесъобразни и неефективни разходи. Анализът на размера на задълженията към 30.06.2011 г., показва, че просрочията на преобразуваните лечебни заведения – държавни и общински болници през периода се задържат на сравнително постоянно равнище.

Просрочените задължения в някои самостоятелни бюджети са в системите на **ДВУ-11.1 млн. лв., БНТ – 6.8 млн. лв. и НЗОК – 2.0 млн. лв.**

По отчетни данни към 30.06.2011 г., **просрочените задължения** на общините са в размер на **202.0 млн. лв.** и са формирани от 154 общини (58 % от общия брой общини). В сравнение със същия период на 2010 г. са се увеличили със 7.7 млн. лв. Десетте общини с най-голям размер на просрочените задължения са Столична община, Сливен, Перник, Кърджали, Пазарджик, Силистра, Видин, Дупница, Хасково и Карлово.

Размерът на техните просрочени задължения е 113.1 млн. лв. или 56.0 % от общия размер на просрочените задължения за периода. От общия размер на просрочените задължения **5.8 млн. лева** са за делегираните от държавата дейности (2.9 на сто). Тези задължения са отчетени от 70 общини. Най-много са задълженията в дейностите по образованието – 4.4 млн. лв., следвани от социалните дейности – 1.0 млн. лв. Според характера на разходите, отчетените задължения са предимно за горива, ел. енергия и топлоенергия – 2.7 млн. лв. Близо 35 % от задълженията или 2.0 млн. лв. са отчетени в делегираните бюджети. В местните дейности просрочените задължения са в размер на **195.5 млн. лв.** Спрямо същия период на 2010 г. просрочените задължения са се увеличили с 6.2 млн. лв., като 79 общини са отчетели увеличение с 47.3 млн. лв., а 84 общини - намаление с 41.1 млн. лв. (в т.ч. 19 общини са погасили 7.3 млн. лв.). Най-много задължения са отчетени в дейностите по благоустройство и комунално стопанство – 112.5 млн. лв. и в общинската администрация – 18.5 млн. лв. Според характера на разходите, най-много просрочия са отчетени за капиталови разходи – 89.9 млн. лв. и за външни услуги – 52.3 млн. лв. Размерът на просрочените задължения класифицирани от общините като „Други” е **0.7 млн. лв.**

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2011 г. в системите на министерствата и ведомствата са налице просрочени вземания. В обхвата на републиканския бюджет просрочените вземания са в размер на **98.6 млн. лв.**, като по-значимите от тях са при следните разпоредители с бюджетни кредити:

- ✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията - просрочените вземания към 30.06.2011 г. са в размер на **27.0 млн. лв.** Това са: несъбрани приходи от неплатени фактури за летищни такси, като на българските авиокомпании са съставени актове за публични държавни вземания; вземане за ДДС за обслужване на заем за проект „Разширение на пристанище Бургас”, вземания за главници и лихви по заема за проект „Разширение на пристанище Бургас”, които се дължат от „Пристанище Бургас” ЕАД и ДП „Пристанищна инфраструктура”.
- ✓ Министерство на вътрешните работи - просрочените вземания към 30.06.2011 г. са в размер на **20.1 млн. лв.** Основна част са просрочените вземания са от клиенти и представляват вземания за извършени услуги по договори за охрана със специализирани полицейски звена, специализирани звена за пожарна безопасност и защита на населението, СОД и охрана на мероприятия. За всички просрочени вземания са предприети мерки за събирането им, като регулярно са уведомявани и им са изпращани предупредителни и напомнителни писма за превеждане на дължимите суми по фактури. За по-голяма част от просрочените вземания са заведени съдебни дела, които са в процес на разглеждане на различни инстанции. За част от тях са издадени изпълнителни листа, по които сумите се събират от съдия-изпълнител.
- ✓ Министерство на регионалното развитие и благоустройството - към 30.06.2011 г. просрочените вземания са в размер на **11.7 млн. лв.**, като 6.9 млн. лв. от тях представляват просрочени вземания по проект „Воден заем” и представляват начислените, но неиздължени към 30.06.2011 г. лихви и главници от ВиК дружества. За навременното им събиране МРРБ е изисвало от ВиК дружествата да предоставят необходимите документи за разсрочване на задълженията по проекта, съобразно финансовото им състояние. Сумата 4.2 млн. лв. представлява просрочени вземания от концесионери на морски плажове за неиздължени концесионни възнаграждения към 30.06.2011 г.

- ✓ Министерство на околната среда и водите – към 30.06.2011 г. просрочените вземания са в размер на **6.3 млн. лв.**, която сума представлява сбор от наложени от Изпълнителната агенция по околна среда, регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) и басейновите дирекции имуществени санкции и суми от наказателни постановления на фирми. При отказ за плащане на гореспоменатите санкции и глоби се изготвят и изпращат уведомителни писма до фирмите за доброволни плащания. При нов отказ за плащане преписките се изпращат на Агенция за държавни вземания за предприемане на следващи действия по принудително събиране.

Други разпоредители с просрочени вземания са Министерство на отбраната – **5.2 млн. лв.**, МОМН – **5.1 млн. лв.**, МИЕТ – **4.4 млн. лв.** и др.

Извън обхвата на републиканския бюджет съществуват **просрочени вземания в НОИ – 20.0 млн. лв.**, ДВУ – **3.8 млн. лв.** и др.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2011 г. са в размер на **147.0 млн. лв.** и са отчетени от 247 общини (94.0 % от общия брой общини), като 8.2 млн. лв. от тези просрочени вземания са от приватизация. В сравнение със същия период на 2010 г., просрочените вземания са **се увеличили с 36.8 млн. лв.** Десетте общини с най-големи просрочени вземания са Бургас, Столична община, Пловдив, Хасково, Варна, Петрич, Банско, Благоевград, Силистра и Габрово. Техните просрочени вземания са 71.8 млн. лв. или 49.0 % от общия размер. С най-голям относителен дял са вземанията от местни такси – 50.9 млн. лв. (34.7 %), от данъци – 38.3 млн. лв. (26.1 %) и от наеми на общинско имущество и концесии – 31.9 млн. лв. (21.7 %). 90 от общините (36 % от общините с вземания) отчитат просрочени вземания за 13.7 млн. лв., за които са заведени съдебни дела.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2011 г.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2011 г. е отрицателен и възлиза на 63.5 млн. лв.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2011 г. е 79.5 млн. лв. Заемите са усвоени, както следва:

- Усвоените заеми по бюджетите на министерствата и ведомствата за първите шест месеца на годината са в размер на 79.2 млн. лв. От тях само 0.3 млн. лв. са заеми с краен бенефициент търговско дружество и представляват дължимите такса-ангажимент и лихви по заема на МТИТС от Японската банка за международно сътрудничество /ЯБМС/ с краен бенефициент – „ДП Пристанищна инфраструктура”, които са отчетени като усвояване съгласно договорните условия по заема. От заемите, управлявани от самите министерства и ведомства, най-голям част – 73.5 млн. лв., заемат средствата, получени от Агенция „Пътна инфраструктура”.
- По бюджетите на общините – усвоените средства по външни заеми за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 0.3 млн. лв., като цялата сума е постъпила по бюджета на Столична община.

✓ Погашения по външни заеми

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2011 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 131.7 млн. лв., което представлява 37.5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2011 г. От тях 124.5 млн. лв. са погашения по външни заеми и 7.2 млн. лв. е нетния размер на плащанията по активирани гаранции по заеми от чужбина. Извършените погашения са както следва:

- По централния бюджет - през първото полугодие на 2011 г. са изплатени погашения по външни заеми в размер на 56.9 млн. лв. и 7.2 млн. лв. е нетния размер на плащанията по активирани държавни гаранции.
- По бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2011 г. по ДИЗ са в размер на 61.6 млн. лв., от които 43.9 млн. лв. са по заемите управлявани от министерствата и 17.7 млн. лв. от крайните бенефициенти.
- По бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2011 г. са в размер на 1.5 млн. лв., или 49.0 % от предвиденото в ЗБДОО за 2011 г.
- По бюджетите на общините - погашенията по външни заеми към 30.06.2011 г. възлизат на 4.5 млн. лв.

✓ Наличности (нето) в левова равностойност на валутни с/ки в чужбина

Нетното изменение на наличностите в левова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2011 г. е увеличение на наличностите с 11.3 млн. лв., в резултат на постъпили средства от продажбата на български имот в чужбина и нарасналите постъпления от такси за издаване на визи през летния туристически сезон.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2011 г. е в размер на 704.6 млн. лв. и включва заеми от банки (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ Заеми от банки и други лица в страната – нето

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е 9.2 млн. лв. и представлява нетното изменение на получените заеми по общинските бюджети и извънбюджетни сметки, и извършените погашения в съответствие с погасителните им планове, както и средствата на „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД, предназначени за насърчаване и подобряване на условията за подготовка и изпълнение на общински проекти, финансирани от европейските фондове. Размерът на усвоените средства от общините, предоставени им от ФЛАГ за периода януари-юни 2011 г. е 15.0 млн. лв., а този на погасените – 21.3 млн. лв.

✓ Операции с държавни ценни книжа (нето)

На консолидирана база за периода е реализирано положително нетно финансиране с ДЦК в размер на 119.8 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- По централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2011 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 105.3 млн. лв. Общият размер на емитираните ДЦК е 451.8 млн. лв. (в т.ч. емисии с матуритет десет години и 6 месеца с номинална стойност 152.9 млн. лв., петгодишни с номинална стойност 117.3 млн. евро, с матуритет три години и шест месеца с номинална стойност 145.0 млн. лв., съкровищни бонове - 3 месечни с номинална стойност 15.0 млн. лв. и съкровищни бонове - 6 месечни с номинална стойност 26.8 млн. лв.). През периода се наблюдава голям интерес на инвеститорите при провеждането на аукционите за емисии на ДЦК. Отчетените погашения по ДЦК към 30.06.2011 г. са в размер на 346.5 млн. лв.

- По бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2011 г. е 14.6 млн. лв.

✓ Покупко – продажба на държавни ценни книжа

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2011 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е -45.7 млн. лв. Операции от този вид се отчитат по бюджетите на ФГВРС (-8.6 млн. лв.), УПФ (-22.8 млн. лв.) и общините (-14.3 млн. лв.).

✓ Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска политика (нето)

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска политика за полугодие на 2011 г. е -32.3 млн. лв.

- Плащания за сметка на Европейския съюз

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители, от ДФ ”Земеделие” за полугодие на 2011 г. за сметка на ЕС е 583.7 млн. лв., от които 573.1 млн. лв. са от средствата, заделени за директни плащания и 10.6 млн. лв. – средства, свързани с пазарната подкрепа на земеделските производители.

- Възстановени суми от Европейския съюз

Възстановените суми от Европейския съюз са съответно: 543.9 млн. лв. за директни плащания и 7.5 млн. лв. за пазарната подкрепа.

✓ **Възмездно финансиране (нето)**

Нетният размер на възмездното финансиране е 38.4 млн. лв.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за първите шест месеца на годината е положително в размер на 19.9 млн. лв. Усвоените средства по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество към края на първото полугодие са 0.3 млн. лв., а извършените погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни са на обща стойност 20.2 млн. лв.

Нетният размер на планираните инвестиционни кредити през 2011 г., предоставяни от Държавен фонд „Земеделие” пряко и чрез рефинансиране на търговски банки, с които фонда има сключени договори, е 20.0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 0.7 млн. лв., а възстановените средства са 18.2 млн. лв. За краткосрочни кредити са планирани 20.0 млн. лв., от които за разглеждания период са предоставени 4.2 млн. лв. Размерът на възстановените краткосрочни кредити е 2.4 млн. лв.

Размерът на възмездното финансиране (нето), извършено от ПУДООС, е 2.6 млн. лв., използвани за финансиране на екологични проекти.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2011 г. е 58.3 млн. лв. Основните направления, в които са изразходвани средствата са:

- за придобиване на акции от държавата във връзка с увеличаване капитала на “Национална спортна база” ЕАД през месеците април и май 2011 г. от републиканския бюджет, чрез бюджета на Министерството на физическото възпитание и спорта, са предоставени 36.3 млн. лв.

- за закупуване на дялове от капитала на „Рибни ресурси” ЕООД – Созопол, във връзка с увеличението на капитала на дружеството чрез бюджета на МЗХ са предоставени 0.1 млн. лв.

- за изплащане на дължимата дялова вноса на Република България в капитала и в резервите и провизиите на ЕИБ през месец май 2011 г. са преведени общо 14.2 млн. лв., от които - вноса в капитала - 3.6 млн. лв. и вноса в резервите и провизиите - 10.7 млн. лв.

- за изплащане на първата вноса от записаното дялово участие на Р. България в увеличения капитал на Черноморската банка за търговия и развитие през м. май 2011 г. са преведени 7.4 млн. лв.

4.3 Приватизация

За полугодията на 2011 г. постъпилите по републиканския бюджет приходи от приватизация са в размер на 2.6 млн. лв., като това са 0.6 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. 450.0 млн. лв. Основна част от прогнозните постъпления се очаква през втората половина на годината от приватизацията на „Булгартабак холдинг” АД и продажбата на държавното участие в капитала на шестте електроразпределителни дружества.

Отчетените приходи от приватизация **по извънбюджетните сметки на общините** за шестте месеца на годината са в размер на 7.0 млн. лв.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2011 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ

1. Републикански бюджет

- **Основни параметри на изпълнението на републиканския бюджет за полугодieto на 2011 г.**

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет за първото полугодие на 2011 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е, както следва:

Таблица⁸ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет	Закон	Отчет	Изпълнение спрямо 2010 г.	Изпълнение спрямо закон 2011 г.
	І-во полугодие 2010 г.	2011 г.	І-во полугодие 2011 г.		
Общо приходи и помощи	7 190,2	16 076,0	7 846,1	109,1%	48,8%
- Данъчни	6 026,9	14 353,7	6 797,8	112,8%	47,4%
Преки	1 892,4	3 774,0	2 024,4	107,0%	53,6%
Косвени	4 044,8	10 400,0	4 682,9	115,8%	45,0%
Други данъци	89,7	179,7	90,5	100,9%	50,4%
- Неданъчни	1 122,1	1 674,3	982,1	87,5%	58,7%
- Помощи	41,2	48,1	66,2	160,7%	137,7%
Разходи, трансфери и вноска за бюджета на ЕС	8 068,3	18 236,8	7 712,5	95,6%	42,3%
- Нелихвени	3 257,7	7 468,4	3 158,7	97,0%	42,3%
Текущи	2 856,5	6 434,0	2 870,4	100,5%	44,6%
Капиталови	401,1	1 034,4	288,3	71,9%	27,9%
- Лихви	291,2	655,0	315,4	108,3%	48,2%
Външни заеми	219,0	490,4	227,2	103,7%	46,3%
Вътрешни заеми	72,2	164,6	88,2	122,2%	53,6%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ⁹		266,0			
- Трансф. др. бюджети	4 160,8	9 036,0	3 870,8	93,0%	42,8%
- Вноска за бюджета на ЕС	358,5	811,5	367,5	102,5%	45,3%
Бюджетен баланс	-878,1	-2 160,7	133,6		

През първото полугодие на 2011 г. постъпилите **приходи и помощи** по републиканския бюджет са в размер на 7 846.1 млн. лв., което представлява 48.8 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2011 г. Спрямо шестте месеца на 2010 г. са събрани с 655.9 млн. лв. повече, което се дължи на по-високите данъчни постъпления. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2011 г. са в размер на 6 797.8 млн. лв., което представлява изпълнение от 47.4 % на планираните разчети за 2011 г. и 112.8 % спрямо постъпленията за същия период на миналата година.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 024.4 млн. лв., което представлява 53.6 % от планираните за годината, при 1 892.4 млн. лв. за същия период на миналата година. В номинално изражение приходите от преки данъци са нараснали със 132.0 млн. лв. спрямо предходната година, като това се дължи на по-високите

⁸ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 не се изчерпват от съставните им числа.

⁹ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

постъпления както от корпоративни данъци, така и от данък върху доходите на физическите лица. През месеците от началото на годината се отчитат по-високи постъпления и при двата данъка, което от една страна е резултат от възстановяването на икономиката в следствие излизането на страната от кризата и увеличаване на икономическата активност, и от друга - на увеличения спрямо полугодieto на 2010 г. коефициент за определяне на месечните авансови вноски по ЗКПО от 1 на 1.1.

Приходите от *косвени данъци* са в размер на 4 682.9 млн. лв., нараснали са с 638.1 млн. лв. и представляват 115.8 % спрямо отчетените за същия период на 2010 г. Постъпленията за периода представляват 45.0 % от годишния разчет при изпълнение от 41.1 % за същия период на миналата година. Постъпленията от ДДС към 30.06.2011 г. възлизат на 2 912.4 млн. лв., като се отчита номинално увеличение от 389.2 млн. лв. (15.4 %) спрямо същия период на 2010 г.

Постъпленията при ДДС от внос през отчетния период са повече в сравнение с първите шест месеца на 2010 г. с 21.1 %, в резултат на увеличаване стойностен обем на внесените горива и смазочни материали и стоки от групата “Промислени доставки”(повече от половината приходи са от внос на суров петрол, чиято цена се е повишила с 20 % спрямо същия период на миналата година). Нарасналите цени на енергийните ресурси, руди и цветни метали е един от факторите довел до отчитането на ръст в приходите от ДДС от внос. Постъпилите акцизи за периода са в размер на 1 707.4 млн. лв. или 44.9 % от предвидените със ЗДБРБ за 2011 г. Нарастването на постъпленията през първото шестмесечие на 2011 г. се дължи на увеличените ставки при някои акцизни стоки, значително по-високите цени на горивата и суровините, както и на подобряването на контрола и събираемостта на дължимия акциз.

Постъпленията от мита към юни 2011 г. възлизат на 54.2 млн. лв. или 54.2 % от планираните в ЗДБРБ за 2011 г.

Постъпленията от *други данъци* по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 90.5 млн. лв. или 50.4 % от годишния разчет и 100.9 % от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет за шестте месеца на 2011 г. са в размер на **982.1 млн. лв.** и намаляват спрямо постъпленията за същия период на предходната година със 140.0 млн. лв. Постъпленията за отчетния период представляват 58.7 % от разчета за годината, като по-голямата част от неданъчните приходи по републиканския бюджет се формира по бюджетите на министерствата и ведомствата – 644.4 млн. лв. Изпълнението на неданъчните приходи по централния бюджет е в размер на 337.7 млн. лв. или 77.6 % от предвидените за годината. Високото изпълнение за периода се дължи от една страна на постъпилата през месец април по централния бюджет дължима вноска от превишението на приходите над разходите на БНБ в размер на 200.9 млн. лв. и от друга – на постъпилите приходи от дивиденди от търговски дружества с държавно участие в капитала в размер на 99.9 млн. лв.

Постъпилите **помощи** по републиканския бюджет към 30.06.2011 г. са в размер на **66.2 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по републиканския бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската за бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2011 г. е 7 712.5 млн. лв. или 42.3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г.

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 158.7 млн. лв.**, което представлява 42.3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. средства. Съпоставено с данните за същия период на 2010 г., нелихвените разходи са намалели с 98.9 млн. лв. В структурно

отношение се наблюдава намаление при капиталовите разходи, разходите за заплати и разходите за издръжка.

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 2 870.4 млн. лв., което представлява 44.6 % от разчета за годината, а за капиталовите разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 288.3 млн. лв. или 27.9 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по републиканския бюджет за първото полугодие на 2011 г. са в общ размер на 315.4 млн. лв. или 48.2 % от предвидените в разчета за годината. В основната си част това са разходи за **лихви по външни заеми**, които за отчетния период са в размер на 227.2 млн. лв. От тях 201.4 млн. лв. са разходите, направени по централния бюджет и 25.8 млн. лв. тези по държавни инвестиционни заеми, в т.ч. 19.2 млн. лв. са по заемите, управлявани от министерства и ведомства, и 6.5 млн. лв. по заемите с краен бенефициент търговско дружество. През първото полугодие не са използвани средствата, предвидени за покриване на риска от активиране на държавни гаранции. **Лихвите по вътрешни заеми** по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 88.2 млн. лв. (53.6 % от ЗДБРБ за 2011 г.) и представляват основно лихви по ДЦК.

Нетният размер на **трансферите по републиканския бюджет** за отчетния период е 3 870.8 млн. лв. или 42.8 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

- ✓ на **социално-осигурителните фондове** – **2 043.4 млн. лв.**, което представлява 42.7 % от годишния разчет;
- ✓ на **съдебната власт** – **147.7 млн. лв.** или 52.4 % от разчета;
- ✓ на **Народното събрание** – **18.7 млн. лв.** или 36.9 % от заложените в ЗДРБ за 2011 г.;
- ✓ на **ДВУ, БАН, БНТ и БНР** – **259.7 млн. лв.** или 51.6 % от годишния разчет;
- ✓ **трансфери/субсидии от републиканския бюджет за общините (нето)** - **1 236.9 млн. лв.**

Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през първото полугодие на 2011 г. от централния бюджет възлиза на **367.5 млн. лв.**, което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на Европейския съюз.

Към 30.06.2011 г. **бюджетното салдо по републиканския бюджет е положително** в размер на **133.6 млн. лв.**

2. Съдебна власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на 2011 г. са постъпили **приходи** в размер на 67.2 млн. лв., които представляват 63.7 % от предвидените за годината. От отчетените собствени приходи, най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 59.3 млн. лв., като одобрени със ЗДБРБ за 2011 г. са 89.0 млн. лв. или са изпълнени 66.6 %. За доброто изпълнение на приходната част се посочва увеличеният брой административни дела. Спрямо същия период на миналата година увеличението на приходите е с 5.7 млн. лв. или 9.3 %.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 205.6 млн. лв., или 53.0 % от разчетите за годината (387.7 млн. лв.). Изпълнението на разходната част е в рамките на прогнозираното за текущата година.

3. Социално и здравноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на **приходите** по бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2011 г. възлиза на 1 884.1 млн. лв., което представлява 46.3 % от заложените в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2011 г. (ЗБДОО) 4 067.4 млн. лв. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 1 870.4 млн. лв. и представляват 99.3 % от общите приходи. От тях: осигурителни вноски за работници и служители от работодатели в размер на 1 164.1 млн. лв.; лични вноски от работници и служители в размер на 477.1 млн. лв.; вноски от самоосигуряващи се в размер на 105.1 млн. лв. и вноски за други категории осигуряващи се и главници по ревизионни актове 7.0 млн. лв. Набраните средства от осигурителни вноски в професионалните пенсионни фондове, които съгласно §4 и §4а от Преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (в сила до 18.06.2011г.) бяха преведени в НОИ, са в размер на 117.1 млн. лв. Данните показват по-висока събираемост спрямо първото полугодие на 2010 г. с 263.4 млн. лв. или 16.4 %. Основната част от увеличението се дължи на постъпилите средства от професионалните пенсионни фондове, представляващи набрани средства по осигурителни партии на осигурени лица и осигурителни вноски, съгласно § 4а от преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социално осигуряване и имат еднократен характер. Без приходите от професионалните пенсионни фондове ръстът спрямо същия период на предходната година е 9.1 %. Състоянието на приходите се дължи и на следните основни фактори:

- ◆ увеличението на осигурителната вноска за фонд "Пенсии" с 1.8 процентни пункта от 1 януари 2011 г. - за лицата родени преди 1 януари 1960 г. от 16 на 17.8 на сто, а за лицата родени след 31 декември 1959 г. от 11 на 12.8 на сто;

- ◆ увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии с 5.6 на сто в сравнение с 2010 г.;

- ◆ от 1 януари 2011 г. се въвежда диференциран минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица, съобразно облагаемия им доход за 2009 г. в размери съответно - 420 лв., 450 лв., 500 лв. и 550 лв. по скала, определена в чл. 8 от ЗБДОО за 2011 г., а за земеделските производители и тютюнопроизводители на 240 лв.

Отчетените неданъчни приходи възлизат на 13.7 млн. лв. или 55.1 % от планираните 24.8 млн. лв., като преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви в размер на 14.4 млн. лв.

Размерът на извършените разходи към края на месец юни 2011 г. по бюджета на ДОО е 4 096.2 млн. лв., което представлява 49.8 % от предвидените в ЗБДОО за 2011 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите, изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 048.3 млн. лв. или 98.8 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са с 2.0 млн. лв. по-малко.

Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към юни възлизат на 3 523.4 млн. лв., което е с 58.2 млн. лв. повече спрямо юни 2010 г. (за целите на анализа са елиминирани изплатените средства през месец януари 2010 г. за еднократна допълнителна сума на пенсионери, на които пенсията или сборът от пенсиите за декември 2009 г. заедно с добавките и компенсациите към тях е в размер до 200 лв.). Средната пенсия на пенсионер за месец юни 2011 г. е 266,05 лв., което е с 1.4 на сто повече от средната пенсия на пенсионер през юни 2010 г. Средната пенсия на

пенсионер за осигурителен стаж и възраст (ОСВ) е 288,48 лв., което е с 1,6 на сто повече от средната пенсия на пенсионер за ОСВ през юни 2010 г.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 524.9 млн. лв. Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 34.3 млн. лв. (6.1 %) по-малко, което се дължи на по-ниския размер на изплатените през периода обезщетения за временна неработоспособност, в резултат на засиления контрол от страна на НОИ и на въведената през втората половина на 2010 г. и продължаваща да действа и през 2011 г. антикризисна мярка – НОИ да изплаща обезщетенията за общо заболяване от четвъртия ден на временната неработоспособност. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (40.9 %); обезщетенията и помощите за безработица (32.5 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (21.0 %). Спрямо юни 2010 г. разходите за обезщетения при безработица са нараснали с 15.0 млн. лв. (9.7 %), което е следствие от премахването на ограничението за максимално обезщетение за безработица и определяне нивото на обезщетение като 60 на сто от осигурителния доход преди загубата на работа от 1.07.2010 г. в съответствие с приетите антикризисни мерки с Решение №180/ 01.04.2010 г. на Министерския съвет. Разходите за обезщетения при бременност/раждане и отглеждане на дете до 2-годишна възраст са нараснали с 1.8 млн. лв. спрямо юни 2010 г.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи към 30.06.2011 г. възлиза на 808.9 млн. лв., което представлява 48.3 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2011 г. приходи – 1 675.1 млн. лв. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 800.9 млн. лв. Предвидените в ЗБНЗОК за 2011 г. неданъчни приходи са в размер на 13.6 млн. лв., а събраните за първото полугодие на годината са 7.8 млн. лв. (57.8 % спрямо закона), като основната част от тях са приходи от глоби, санкции и наказателни лихви.

През първото полугодие на 2011 г. НЗОК е получила 470.6 млн. лв. трансфери от централния бюджет за здравно осигуряване на пенсионери, безработни, социално слаби, лица до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно, и други лица, осигурени по чл. 40, ал. 3 от ЗЗО, които се осигуряват за сметка на републиканския бюджет, и 4.6 млн. лв. трансфер от МЗ за финансиране на разходите за акушерска помощ по чл. 82, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето и за заплащане на разходите по чл. 37, ал. 5 от ЗЗО за 2010 г.

Отчетените разходи към 30.06.2011 г. са в размер на 1 114.9 млн. лв. и представляват 48.7 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2011 г. 2 290.6 млн. лв. Най-голям относителен дял (98.4 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 097.3 млн. лв. и представляват 49.1 % от планираните със ЗБНЗОК за 2011 г.

В отделните направления на здравно-осигурителни плащания, вкл. трансферите по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения, и разходите за заплащане на сумите по чл. 37, ал. 5 от ЗЗО за 2010 г. за последното тримесечие на предходната година, изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2011 г. е следното:

- **Първична извънболнична медицинска помощ** – през разглеждания период са изплатени 76.4 млн. лв.
- **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – усвоен е ресурс от 79.9 млн. лв.
- **Дентална помощ** – усвоени са 53.4 млн. лв.
- **Медико-диагностична дейност** – изплатените средства за периода за този вид дейност са в размер на 31.5 млн. лв.
- **Лекарства за домашно лечение и медицински изделия** – сумата, изплатена за лекарства и медицински изделия за периода е в размер на 249.8 млн. лв. От тези средства 32.8 млн. лв. са плащания за периодите 16-31 октомври и 01-15 ноември 2010 година, когато дължимите суми са останали неразплатени.
- **Болнична помощ** - изплатени са общо 630.0 млн. лв. за периода до 30.06.2011 г. От тези средства 47.6 млн. лв. представляват суми дължими за месеците юни и юли 2010 г., и 30.8 млн. лв. са за надлимитна дейност 2010 г. по решение на Надзорния съвет на НЗОК. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третираат и преведените 27.8 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл. 5 от Закона за лечебните заведения.
- **Други здравноосигурителни плащания** – 4.2 млн. лв., в т.ч. 3.3 млн. лв. разходи за заплащане на сумите по чл. 37, ал. 5 от ЗЗО за четвърто тримесечие на 2010 г.

Със ЗБНЗОК за 2011 г. са утвърдени 48.9 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за заплати и осигуровки на персонала, и за текуща издръжка. От тях са усвоени 17.5 млн. лв. или 35.9 % от годишния разчет. Усвоените средства за административни разходи заемат 1.6 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

Предоставените трансфери на МЗ за заплащане на медицински дейности, лекарствени продукти и медицински изделия, осигурявани от МЗ към 30.06.2011 г. е в размер на 168.0 млн. лв.

Към 30.06.2011 година предоставените трансфери на Националната агенция за приходите за обслужване събирането на здравноосигурителни вноски са в размер на 1.2 млн. лв.

4. Бюджети на общините

✓ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 869.3 млн. лв., което представлява 51.5 % от разчетените със ЗДБРБ за 2011 г. постъпления в размер на 1 688.3 млн. лв. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 351.9 млн. лв. или 58.0 % спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2011 г., а неданъчните приходи и помощите - възлизат на 517.4 млн. лв. или 47.9 % от планираните, т.е. за първото полугодие има известно забавяне при изпълнението на неданъчните приходи. Като положителен трябва да се отбележи факта, че спрямо същия период на миналата година приходите бележат нарастване с 5.9 %, дължащо се основно на постъпленията от данъци.

От данъчните приходи най-добро е изпълнението на данъка върху недвижимите имоти – 64.1 % или 139.4 млн. лв. при разчетен размер 217.7 млн. лв., следвани от данъка при придобиване на имущество по дарения и възмезден начин – 58.5 % или 88.3 млн. лв. при разчет 150.8 млн. лв. и данъка върху превозните средства – 110.2 млн. лв. или 54.8 % от разчета в размер на 201.2 млн. лв. Ниско е изпълнението при туристическия данък – 3.4 млн. лв. или 23.2 % от разчета.

При неданъчните приходи се открояват постъпленията от концесии с 59.2 % или 14.3 млн. лв. при разчетени 24.2 млн. лв. по закон, както и тези от общински такси с изпълнението 53.5 % или 380.1 млн. лв. при разчет 710.7 млн. лв. От общинските такси най-високи проценти на изпълнение се отчитат при тези за ползване на детски градини – 60.2 %, за битови отпадъци – 57.9 % и за ползване на детски ясли и други по здравеопазването – 57.0 %. По-голямата част от останали параграфи от неданъчните приходи се изпълняват със занижени темпове.

✓ **Трансфери/субсидии за общините (нето)** – за първото полугодие на 2011 г. те са в размер на **1 256.7** млн. лв., в т.ч.:

- **обща субсидия за държавни дейности** – усвоени са 1 008.5 млн. лв. при отпуснат лимит от 1 015.8 млн. лева, което представлява 55.1 на сто от годишния уточнен размер;
- **трансфери за местни дейности** - усвоени са 131.7 млн. лв. при отпуснат лимит от 251.1 млн. лв. (в т.ч.: за обща изравнителна субсидия отпуснат лимит - 100 на сто от годишния уточнен размер – 240.6 млн. лв. и за трансфер за зимно поддържане и снегочистване - отпуснат лимит 75 на сто от годишния му размер - 10.5 млн. лв.);
- **целева субсидия за капиталови разходи** - усвоени са 44.1 млн. лв. при отпуснат лимит 63.5 млн. лв., или 45.4 на сто от уточнения годишен размер;
- **други целеви трансфери /субвенции/** от централния бюджет – усвоени са 49.2 млн. лв. при лимит от 70.5 млн. лв., като тези средства са предназначени основно за: вътрешноградски и междуселищни превози, компенсация на безплатния превоз на учениците до 16-годишна възраст, компенсация на безплатните и по намалени цени пътувания;
- **временни безлихвени заеми** за общините – отчетени са временни безлихвени заеми в размер на 16.3 млн. лв.
- **възстановени субсидии от предходни години в централния бюджет** (-0.3) млн. лв.;
- **трансфери от други бюджети** за общините (нето) - 40.0 млн. лв., от които трансферите от/за ПУДООС в размер на 16.6 млн. лв. и тези от МТСП по програми за осигуряване на заетост в размер 14.8 млн. лв.

✓ **Разходи**

Към 30.06.2011 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 1 943.5 млн. лв., които са 52.9 % от разчетените по ЗДБРБ за 2011 г. в размер на 3 672.9 млн. лв., в т.ч. текущите разходи са 1 699.8 млн. лв. или 56.4 % от разчетените по Закона 3 012.8 млн. лв., а капиталовите разходи са 243.7 млн. лв. или 36.9 % спрямо разчетените със закона 660.1 млн. лв. Спрямо същия период на миналата година разходите по общинските бюджети са намалели с 4.1 %.

В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение при нелихвените разходи през първото полугодие на 2011 г. се наблюдава при субсидиите за нефинансови предприятия и тези за организации с нестопанска цел (без тези за здравна помощ) – 101.0 % (52.5 млн. лв.) и другите възнаграждения и плащания за персонала – 80.5 % (76.4 млн. лв.). Разходите за заплати и възнаграждения на персонала са 613.8 млн. лв. (53.9 % от годишния разчет), платените стипендии - 5.0 млн. лв. (54.8 % от годишния разчет), а разходите за издръжка – 768.1 млн. лв. (52.8 % от годишния разчет). Социалните и здравноосигурителните плащания на общините към 30.06.2011 г. възлизат на 25.7 млн. лв.

Разходите за лихви възлизат на 15.2 млн. лв. при разчетени 5.7 млн. лв., но поради сравнително малкия им размер не дават съществено отражение върху изпълнението на разходите.

✓ **Финансиране**

За първото полугодие на 2011 г. общините са отчетели финансиране (включително средствата по депозити и сметки) в размер на 182.6 млн. лв.

Отчетеното външно финансиране по общинските бюджети е отрицателно в размер на 4.3 млн. лв., като получените външни заеми са в размер на 0.3 млн. лв., а направените погашения са за 4.5 млн. лв. По параграфа „Държавни (общински) ценни книжа, емитирани на международните капиталови пазари” са отчетени (-0.1) млн. лв.

Във вътрешното финансиране са заемите от банки и други лица в страната (нето) – (-11.0) млн. лв. и операциите с държавни и общински ЦК (вкл. покупко-продажбата) за 0.3 млн. лв. Отчетените депозити и средства по сметки към 30.06.2011 г. са (-163.0) млн. лв.

Към 30.06.2011 г. просрочените задължения на общините възлизат на 202.0 млн. лв. и са формирани от 154 общини (58 % от общия брой). В сравнение със същия период на 2010 година задълженията са се увеличили със 7.7 млн. лева. Десетте общини с най-голям размер на просрочените задължения са Столична община, Сливен, Перник, Кърджали, Пазарджик, Силистра, Видин, Дупница, Хасково и Карлово, като размера на техните просрочени задължения е 113.1 млн. лв. или 56.0 % от всички. От тази сума за делегирани от държавата дейности задълженията са 5.8 млн. лв., за местни дейности – 195.5 млн. лв. и 0.7 млн. лв. – други.

Същевременно просрочените вземания на общините за първото шестмесечие на 2011 г. са в размер на 147.0 млн. лв. и са отчетени от 247 общини, от които най-голям относителен дял заемат вземанията от такси и данъци – 89.2 млн. лв. (60.8 %) и от наеми на общинско имущество и концесии – 31.9 млн. лв. (21.7 %). Десетте общини с най-големи просрочени вземания са Бургас, Столична община, Пловдив, Хасково, Варна, Петрич, Банско, Благоевград, Силистра и Габрово, като техните просрочени вземания са 71.8 млн. лв. или 49.0 % от общия размер.

5. Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР към 30.06.2011 г. са в размер на 0.9 млн. лв., което представлява 43.2 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция/реклама, спонсорски съобщения, технически услуги, продуцентски, изпълнителски права и концерти и от наеми на имущество.

Изпълнението на **разходите по бюджета на БНР** възлиза на 23.7 млн. лв. или 46.3 % от предвидените в ЗДБРБ за 2011 г. Отчетената субсидия е в размер на 22.7 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски 2.4 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 51.2 % от субсидията, определена за БНР в ЗДБРБ за 2011 г.

6. Българска национална телевизия

Приходите на БНТ за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 2.1 млн. лв. при планирани за годината 10.0 млн. лв., или за отчетния период са постъпили 20.5 % спрямо планираните за годината. Приходите по бюджета на БНТ са основно приходи и доходи от собственост. И през 2011 г. се наблюдава тенденцията на ниски постъпления от реклама, спонсорски и технически услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на обществената медия.

Отчетените касови **разходи на БНТ** към 30.06.2011 г. са в размер на 33.5 млн. лв. или 47.8 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2011 г. Отчетената субсидия е в размер на 27.2 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски – 2.9 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 50.1 % от субсидията, определена за БНТ със ЗДБРБ за 2011 г.

7. Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 128.4 млн. лв. или 45.8 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2010 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили със 3.5 млн. лв. или с 2.8 %.

Разходите на висшите училища към края на месец юни са в размер на 301.8 млн. лв. и представляват 50.0 % от разчетите за 2011 г. Спрямо първото полугодие на 2010 г., разходите са намалели с 4.7 млн. лв., като намалението е основно при капиталовите разходи.

8. Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2011 г. възлизат на 13.2 млн. лв. или 44.0 % от разчетите за 2011 г. Основна част от реализираните приходи са нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Отчетените приходи към полугодие на 2011 г. са почти на нивото на тези, реализирани за същия период на миналата година, като се наблюдава минимален ръст от 1.1 %. Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общо академични нужди.

Към края на първото полугодие **БАН отчита разходи** в размер на 51.0 млн. лв., което представлява 50.2 % от годишния разчет. Отчита се спад в разходите спрямо същия период на миналата година от 21.0 %.

9. Национален фонд

През отчетния период по сметките на Национален фонд (НФ) са постъпили приходи (нето) от предприєдинителните инструменти на ЕС и от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС в размер на 173.5 млн. лв.

Извършените разходи (нето) чрез сметките на Национален фонд възлизат на 248.1 млн. лв. По видове разходи изпълнението е както следва: 89.6 % от общия размер са капиталови разходи, 2.9 % са текущи разходи, а 7.5 % са субсидии. Изходящите трансфери са в размер на 282.7 млн. лв.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми, Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94), Програма ФАР, ЕИП и Инструмента Шенген през отчетния период по сметките на Национален фонд са извършени трансфери от централния бюджет на стойност 157.9 млн. лева.

Нагрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки до 30.06.2011 г. възлизат на 2.9 млн. лв.

Наличностите по сметките на извънбюджетна сметка Национален фонд към министъра на финансите към 30.06.2011 г. възлизат на 988.2 млн. лв., като в БНБ са в размер на 741.6 млн. лв., а в търговските банки (УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД и Райфайзенбанк (България) ЕАД) са в размер на 256.5 млн. лв.

➤ Структурни и Кохезионен фондове (СКФ)

През отчетния период с натрупване по сметките на Национален фонд в БНБ са получени междинни плащания от Европейската комисия по следните Оперативни програми, финансирани от СКФ, на обща стойност от 148.7 млн. лв.

Получените средства от ЕК са разпределени както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 8.4 млн. лв.;
- ОП „Техническа помощ” – 1.9 млн. лв.;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 77.6 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – 60.8 млн. лв.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери към бюджетни организации за периода с натрупване са в размер на 483.8 млн. лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 44.3 млн. лв.;
- ОП „Регионално развитие” – 86.4 млн. лв.;
- ОП „Техническа помощ” – 2.5 млн. лв.;
- ОП „Транспорт” – 233.1 млн. лв.;
- ОП „Околна среда” – 61.6 млн. лв.;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 52.7 млн. лв.;
- ОП „Административен капацитет” – 3.2 млн. лв.

➤ Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

Няма получени средства по тези програми през отчетния период.

Разходите и трансферите (нето) направени от четирите Изпълнителни агенции по Програма ФАР (включително по ПМС № 76 – 2.2 млн. лв. и ПМС № 89 – 0.037 млн. лв.) през отчетния период с натрупване възлизат на 2.5 млн. лв., а по ПФИ са в размер на 3.4 млн. лв.

➤ Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

Получените средства (нето) по програмата за отчетния период с натрупване са в размер на 25.2 млн. лв.

Извършените разходи и трансфери (нето) по програмата към юни са в размер на 35.1 млн. лв.

С писмо от 20.04.2011 г. ЕК информира българските власти за решението си по окончателния сертификат за проект „Летище София” изпратен на ЕК от Национален фонд, като всички декларираните разходи по него са приети. Все още не е получено становището на ЕК по окончателния сертификат на проект „Техническа помощ за подготовка на инвестиционен проект - воден сектор - град София”.

През отчетния период НФ изготви и изпрати окончателни сертификати по 31 от общо 32 действащи проекта, в които са включени всички несертифицирани допустими разходи, извършени до 31.12.2010 г.

С писмо от 27.06.2011 г. ЕК уведоми българските власти, че от подадените 12 предложения за удължаване на допустимостта на разходите до 31.12.2011 г. на Финансови меморандуми в сектор “Околна среда”, 9 от тях са в процес на изменение. Също така ЕК информира, че за останалите 3 проекта (“Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Сливен”, “Интегриран проект за подобрения във

водния сектор на град Балчик” и “Изграждане на сероочистващи инсталации за блокове 5 и 6 на ТЕЦ “Марица Изток 2””) не приема предложенията за изменение на ФМ.

На проведеното 9-то заседание на Комитета за наблюдение и контрол на проектите, изпълнявани по КФ (Регламент 1164/94), представителите на ЕК потвърдиха, че девет от проектите в сектор “Околна среда”, както и проекта “Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат” в сектор “Транспорт” ще получат удължаване на допустимостта на разходите. За проектите в сектор “Околна среда” удължаването е с една година, а за проект Дунав мост с две години.

С Постановление № 160 от 10.06.2011 г. беше осигурен от Национален фонд необходимия ресурс за извършване на всички плащания по проектите, съфинансирани от КФ (Регламент 1164/94) и управлявани от МОСВ, за които УО беше идентифицирал риск през 2011 г.

➤ Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0.376 млн. лв. и са извършени плащания в размер на 0.057 млн. лв. поради надплатени възстановени средства от бенефициенти.

➤ Инструмент за подобряване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение (Инструмент Шенген)

На 31.12.2010 г. приключиха плащанията по частта за Шенген от Временния Инструмент за улесняване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение. В тази връзка следва да се отбележи, че 100 % от контракуваното по инструмента беше разплатено.

През отчетния период, дирекция „Национален фонд” е отпуснала лимити на Изпълнителната агенция по Инструмента Шенген с общ размер 4.0 млн. лв. за разплащане на проекти с национални средства.

Разходите (нето), които са направени през отчетния период с натрупване за Инструмента Шенген са в размер на 0.124 млн. лв.

През отчетния период (01.04.2011 г. – 30.06.2011 г.) са изготвени два сертификата № 2 и 3. С тях са сертифицирани разходите, включени в Доклади по сертификация и декларации за допустимите разходи № 3, 4 и 5. Общият размер на сертифицираните разходи, извършени към 31.12.2010 г. 251.0 млн. лв.

Отчитайки резултатите от последния извършен одит на Одитния орган по Инструмента Шенген, с Подробния доклад за неговото изпълнение, изготвен към 30.06.2011 г., декларираните пред Европейската комисия действителни допустими разходи са в размер на 250.7 млн. лв., което представлява 99.4 % усвояване на средствата по този финансов инструмент.

➤ Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП)

Получените по програмата средства (нето) за отчетния период са в размер на 4.9 млн. лв.

Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период по ФМ на ЕИП са на обща стойност 5.8 млн. лв.

За периода дирекция „Национален фонд” е сертифицирала средства по 24 проекта на обща стойност 3.9 млн. лв.

На 30.04.2011 г. изтече периодът на допустимост на разходите за програмния период 2004-2009 г. След одобрение от ОФМ два от проектите бяха прекратени, а за седем проекта периодът на допустимост на разходите беше удължен до 30.04.2012 г. Други пет проекта ще бъдат дофинансирани със средства за период 2009-2014 г.

➤ Двустранни програми за европейско териториално сътрудничество през периода 2007 – 2013 г. по външни граници на Европейския съюз

През 2010 г. програмата за трансгранично сътрудничество между Република България и Република Турция и програмата за трансгранично сътрудничество между Република България и Бивша Югославска Република Македония получиха положителна оценка на съответствие на системите за управление и контрол от ЕК.

Положителна оценка на съответствие на системите за управление и контрол се получи и за програмата за трансгранично сътрудничество между Република България и Република Сърбия през 2011 г.

В тази връзка и съгласно чл.128 от Регламент (ЕО) № 718/2007 на Комисията, през периода по сметките на НФ постъпиха средства в размер на 17.7 млн. лв., представляващи 50 % авансово финансиране по програмите за трансгранично сътрудничество между Република България и Бивша Югославска Република Македония и Република България и Република Сърбия.

10. Държавен фонд „Земеделие”

За 2011 г. планираните приходи по план-сметката на Държавен фонд „Земеделие” са в размер на 486.5 млн. лв. По отчетни данни постъпленията към 30.06.2011 г. възлизат на 149.6 млн. лв., или 30.8 на сто изпълнение на годишния план.

Заложените приходи от налози върху захарта за 2011 г. са в размер на 1.16 млн. лв., като към 30.06.2011 г. са отчетени постъпления по съответния параграф в размер на 1.05 млн. лв. - 90.4 на сто изпълнение на годишния план.

За първото шестмесечие на 2011 г., при планирани общо за годината 11.0 млн. лв. приходи и доходи от собственост са отчетени 2.5 млн. лв., като от тях 67.1 на сто представляват лихви по предоставени заеми в страната и чужбина.

При планирани за възстановяване средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) 466.9 млн. лв., постъпленията към 30.06.2011 г. са 130.1 млн. лв., или 27.9 на сто изпълнение на годишния план.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд за рибарство (ЕФР) са в размер на 7.5 млн. лв. Към 30.06.2011 г. постъпленията са 6.7 млн.лв. – 88.9 на сто изпълнение.

➤ Разходи

Общият размер на планираните за 2011 г. разходи по план-сметката на ДФ „Земеделие” възлиза на 1 059.9 млн. лв. Към 30.06.2011 г. отчетените разходи са в размер на 464.3 млн. лв. – 43.8 на сто спрямо годишния план.

За 2011 г. като субсидии за нефинансови предприятия са планирани 994.7 млн. лв. Отпуснатите средства за субсидии за първото шестмесечие на 2011 г. са в размер на 435.8 млн. лв., като от тях: за държавна помощ са изплатени 3.5 млн. лв., при планирани 30.0 млн. лв.; планираните средства за национални доплащания за 2011 г. са в размер на 346.4 млн. лв., от които към 30.06.2011 г. са отчетени 275.2 млн. лв. национални доплащания към преките плащания, 3.5 млн. лв. национални доплащания за животни и 33.5 млн. лв. национални доплащания за тютюн; отчетените средства за съфинансиране на програмите, финансирани от ЕС със средства от националния бюджет са в размер на 23.6 млн. лв., при планирани 146.8 млн. лв. За първото полугодие на 2011 г. по Програмата за развитие на селските райони, финансирана от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) са отчетени 116.5 млн. лв., в т. ч.: 22.5 млн. лв. национално съфинансиране; по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”, финансирана от Европейския фонд за рибарство (ЕФР) са усвоени 3.3 млн. лв., в т. ч.: 0.82 млн. лв. национално съфинансиране.

Изплатените средства за национални доплащания за тютюн са на основание Постановление № 120 на Министерския съвет от 5 май 2011 г. за осигуряване на средства за национално доплащане за тютюн за 2010 г. чрез Държавен фонд „Земеделие”. Националните доплащания за тютюн се извършват на база средногодишното количество изкупен качествен (1-3 класа) тютюн по сортови групи през референтен период 2007-2009 г. Подпомагането се предоставя на производителите, които са отглеждали тютюн през която и да е година от определения референтен период и продължават да упражняват земеделска дейност. Размерът на помощта се определя на килограм изкупен тютюн по сортови групи през референтния период.

От заложените средства за капиталови трансфери са изплатени 3.9 млн. лв. по Програма САПАРД във връзка с приключени проверки, съгласно акредитираните правила и процедури за прилагане на програмата и получени окончателни становища от външни институции.

За първото шестмесечие на 2011 г. са отчетени трансфери към бюджетни организации – бенефициенти по програмите и мерките, финансирани със средства от ЕС в размер на 52.2 млн. лв., в т.ч.: по Програмата за развитие на селските райони, финансирана от ЕЗФРСР – 51.6 млн. лв., в т.ч. 10.3 млн. лв. национално съфинансиране; по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”, финансирана от ЕФР – 0.2 млн. лв., в т.ч. 0.05 млн.лв. национално съфинансиране; за пазарни мерки, финансирани от ЕФГЗ – 0.42 млн. лв., в т.ч.– 0.14 млн. лв. национално съфинансиране.

➤ Финансиране

В частта „Възмездно финансиране” за първото шестмесечие на 2011 г. са предоставени 0.7 млн. лв. по лихвени заеми, или 0.9 на сто от годишния план. Възстановените главници по предоставени заеми за същия период са 18.2 млн. лв., или 30.4 на сто спрямо годишния план. Предоставените средства по временна финансова помощ за първото шестмесечие са в размер на 4.2 млн. лв., или 21.1 на сто спрямо годишния план. Възстановените суми по предоставената временна финансова помощ са в размер на 2.4 млн. лв., или 12.1 на сто спрямо годишния план.

В частта „Друго финансиране” към 30.06.2011 г. за сметка на Европейския съюз от ДФ „Земеделие” са предоставени 573.1 млн. лв. за директни плащания, при планирани за годината 767.4 млн. лв. – 74.7 на сто спрямо плана; 10.6 млн. лв. за пазарни мерки, при планирани за годината 98.1 млн. лв.- 10.8 на сто спрямо годишния план. Изплатените суми за директни плащания са за кампания 2010 г.

Възстановените суми от ЕС са: 543.9 млн.лв. за директни плащания, при планирани 627.8 млн.лв. за 2011 г. и 7.5 млн. лв. за пазарни мерки, при планирани 98.1 млн. лв.

11. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

Отчетените постъпления по бюджета на предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) за първото полугодие на 2011 г. са в размер на 34.7 млн. лв., което представлява 56.3 % от годишния план на приходите на ПУДООС за 2011 г.

Размерът на разходите и предоставените трансфери за първото полугодие на годината е 21.0 млн. лв., или 37.8 % спрямо годишния план.

Средствата са изразходвани основно за финансиране на:

- изграждането на малки водоснабдителни обекти- 5.7 млн. лв.;
- изграждането на Пречиствателни станции за отпадни води – 0.7 млн. лв.;
- изграждането на канализационни мрежи и довеждащи колектори – 7.4 млн. лв.;
- изграждане на депа и съоръжения за отпадъци – 2.1 млн. лв.
- за финансиране на екологични мероприятия на общините - рекултивации, залесяване, проекти за чиста околна среда, екотуризм, биоразнообразие, информационна дейност и други - 0.658 млн. лв.
- за ремонтни работи по обезопасяването на складове за негодни за употреба пестициди – 0,110 млн. лв.
- трансфер към МОСВ – 3.5 млн. лв.

Със Закона за Държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2011 г. **средствата по чл.1, ал.2, т. 4.2 за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 81.0 млн. лв.** Финансовите средства се предоставят по бюджетите на министерства, ведомства и общини въз основа на решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет/ МВКВП/.

Към 30.06.2011 г. МВКВП с Решения № 1/25.01.2011 г., № 2/31.03.2011 г., № 3/19.04.2011 и № 4/16.06.2011 г. е разпределила 44.5 млн. лв. от резерва по чл.1, ал. 2, т.4.2 от ЗДБРБ за 2011 г. От тези средства 27.4 млн. лв. са за общини и 17.1 млн. лв. за министерства и ведомства.

Към 30.06.2011 г. в изпълнения на Решения № 1, 2, 3 и 4 на МВКВП към МС, по бюджетите на общините и министерствата, за сметка на “Резерва за непредвидени и неотложни разходи”, в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са извършени корекции за 36.4 млн. лв., както следва:

➤ За общините	20.4 млн. лв.
➤ За министерства и ведомства	16.0 млн. лв.

Съгласно чл. 9 на ПМС № 334/2010 г. за изпълнение на държавния бюджет на Р. България за 2011 г., общият размер на **субсидията за нефинансови предприятия в частта „Други субсидии и плащания”** е 6.012 млн. лв.

В съответствие с предложенията на получаващите субсидията е изготвено месечно (тримесечно) разпределение на база утвърдените им годишни размери.

Към 30.06.2011 г. в съответствие с горното разпределение са преведени 2.96 млн. лв. (49.3 %) от общия размер на субсидията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Мерките за фискална консолидация осигуриха планираното подобрене на бюджетната позиция през 2010 г. През 2011 г. фискалната консолидация продължава, като целта е дефицитът на правителството да бъде приведен по устойчив и надежден начин под референтната стойност от 3 % от БВП, което да сложи край на процедурата по наличие на прекомерен дефицит в България от юли 2010 г. Консолидиращите мерки по отношение на разходите са запазени през настоящата година, което заедно със мерките в приходите се очаква да осигурят необходимото фискално подобрене.
- През месец юни 2011 г. Народното събрание прие промени в Закона за устройството на държавния бюджет, които налагат ограничение на размера на разходите и дефицита по консолидираната фискална програма (КФП). Съгласно приетите промени максималният размер на разходите по КФП не може да надвишава 40 % от прогнозния БВП, а в случай, че планираното бюджетно салдо по КФП е дефицит, то не може да надвишава 2 % от прогнозния БВП. Приетите промени, които е предвидено да влязат в сила от 1 януари 2012 г., са в подкрепа на стремежа за поддържане на балансирана бюджетна позиция на консолидирано ниво в дългосрочен план, като по този начин се осигурява буфер за спазване на референтната стойност за бюджетния дефицит, съгласно Пакта за стабилност и растеж. Обсъждането на подобни ограничения в законодателството на други европейски страни е особено актуално в светлината на разрастването на кризата с публичните дългове в много страни от еврозоната и показва адекватността на правителствените мерки за осигуряване на дългосрочна стабилност и поставя страната ни сред пионерите в това отношение в Европа.
- Приетите ясни и прозрачни фискални правила имат за цел да осигурят дългосрочната устойчивост на публичните финанси. Освен предвидената възможност за гъвкавост на фискалната политика при шокове, те създават и предпоставки за понататъшна оптимизация на публичните разходи, като се даде приоритет на политиките с положителен ефект върху икономическия растеж и благосъстояние при осигуряване на адекватна социална защита.
- Изпълнението на параметрите в частта на приходите по републиканския бюджет към полугодieto се развива в рамките на разчетите по ЗДБРБ за 2011 г., а на консолидирана база напрежение се очертава при приходите от социалноосигурителни вноски, което се очаква да се компенсира с мерки в приходите, разходите и очаквано преизпълнение при някои данъци.
- Параметрите по разходите са в рамките на разчетите към ЗДБРБ за 2011 г. Запазеният таван на средствата за заплати на министерствата и ведомствата и оптимизирането на структурите и персонала в бюджетните системи с изпълнението на мерките по прилагане на административната реформа спомагат разходите за заплати да останат по-ниски в номинално изражение, спрямо отчетените за шестте месеца на 2010 г. В номинално изражение общите разходи по консолидираната фискална програма са по-ниски от отчетените към полугодieto на миналата година.
- Бюджетната позиция на касова основа отчита трайно подобрене спрямо предходната година. Дефицитът по КФП към полугодieto се свива с 864.7 млн. лв. или с 1.3 п.п. от БВП спрямо дефицита към полугодieto на предходната година.
- Прилагането на строга и дисциплинирана фискална политика и предприетите административни мерки и промени в нормативната уредба по отношение подобряване на събиремостта на приходите ще осигурят постигане на заложените фискални цели за 2011 г.